

חֹדֶשׁ טֹבֶת
מֵאִיר וְשָׂמֵחַ

קוּנְטְרֵס

חֹדֶשׁ טוֹבַת
מַאִיד וְשָׂמֵחַ

דִּבּוּרִים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים הַמְדַבְּרִים מִמַּעֲלַת חֹדֶשׁ
טֵבֵת וּמָה אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת עַל־יָדוֹ בָּזֶה וּבַבָּא לָנֶצַח.

בְּנוּי וּמְיֻסָּד עַל פִּי דִּבְרֵי
רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן
בּוּצִינָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אֲדוֹנֵנוּ מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ

רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ
וְעַל פִּי דִּבְרֵי תַּלְמִידוֹ, מוֹרֵנוּ הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ,
אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רָז לֹא אָנִיס לֵיהּ

רַבִּי נָתָן מִבְּרֶסְלֶב, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ
וּמְשֻׁלָּב בְּפִסּוּקֵי תַּנַ"ךְ וּמַאֲמְרֵי חַז"ל הַקְּדוֹשִׁים,
מִגְּמָרָא וּמִדְרָשִׁים וְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ.

הוּבָא לְדְפוּס עַל־יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב
עִיר הַקֹּדֶשׁ יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבַב"א

הכתובת להשיג את הספר הקדוש הזה

וכל ספרי אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע וספרי תלמידיו הקדושים

יבנאל עיר ברסלב:

בבית המדרש היכל מוהרא"ש

055.6783366

בבני ברק:

קרן הדפסה היכל הקודש

052.7138892

באשדוד:

קרן הדפסה היכל הקודש

052.7618316

בארצות הברית:

קרן הדפסה היכל הקודש

2623 state route 52
Liberty NY 12754

שיחות נפלאות

מפי מורינו הרה"צ
רבי **יצחק שמואל אהרן לעזער**
שליט"א

077.223.3223

845.510.6314 אה"ב

שיחה שבועית

• בשידור חי

יום רביעי
בלשון הקודש
23:30

ליל שישי
באידיש
22:30

ניתן גם לקבל את השיעור באימייל:

breslev.shely@gmail.com

ברסלב שלי

breslevsheli.co.il

חֹדֶשׁ טֵבֵת
מֵאִיד וְשָׁמֵחַ

א.

דַּע לְךָ, אֲהוּבִי אָחִי הַיָּקָר, שֶׁבְּהַגִּיעֲךָ לְחֹדֶשׁ טֵבֵת, עָלֶיךָ לָתֵת שֶׁבַח וְהוֹדָאָה עֲצוּמָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שְׁזָכִיתָ לְעוֹד חֹדֶשׁ טֵבֵת בִּימֵי חַיֶּיךָ, כִּי חֹדֶשׁ טֵבֵת מְסֻגָּל מְאֹד לְהַמְשָׁכַת טוּב עֲצוּמוֹת עַל הָאָדָם לְכָל הַשָּׁנָה, וּכְמוֹ שֶׁשְּׁמוֹ "טֵבֵת" מוֹרֶה עָלָיו, שֶׁהוּא מִלְּשׁוֹן "טוֹבת", וְרֹאשׁ־חֹדֶשׁ טֵבֵת תָּמִיד חָל בְּתוֹךְ יְמֵי חֲנֻכָּה הַקְּדוֹשִׁים שֶׁבָּהֶם מֵאִיר אוֹר הַגְּנוּז שֶׁל שֵׁשֶׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, שֶׁעָלָיו נֶאֱמַר (בְּרֵאשִׁית א, ד): "וַיַּרְא אֱלֹקִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב"; שֶׁהֲרֵי 'טוֹב' וְ'אוֹר' הֵם דָּבָר אֶחָד מַמָּשׁ, וּמִן הָאוֹר שֶׁל חֲנֻכָּה מַמְשִׁיכִים אוֹר לְכָל הַשָּׁנָה כֻּלָּהּ, וְהוּא הָאוֹר שֶׁל מָשִׁיחַ, שֶׁיָּבוֹא וְיִתְגַּלֶּה בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ דּוֹרְשֵׁי רְשׁוּמוֹת: מָשִׁי"ַח

רָאשֵׁי־תֵּבוֹת מְזוּזָה יְמִין חֲנָכָה שְׂמֹאל.

וְעַל־כֵּן בְּהַגִּיעֲךָ לְרֹאשׁ־חֹדֶשׁ טֵבֵת, עָלֶיךָ לָתֵת הַלֵּל וְהוֹדָאָה עֲצוּמָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בְּנוֹסָף לָהַלֵּל שֶׁל שְׁאָר יְמֵי חֲנֻכָּה, וּלְהַלֵּל גַּם עַל הַמַּתָּנָה הַגְּדוֹלָה שֶׁל רֹאשׁ־חֹדֶשׁ, שֶׁהוּא זְמַן שֶׁל הִתְחַדְּשׁוּת, וּזְמַן כַּפָּרָה לְכָל תּוֹלְדוֹתָם, וְעַל יְדֵי רֹאשׁ־חֹדֶשׁ טֵבֵת אַתָּה מְקַבֵּל כֹּחַ מְיֻחָד לְקָנוֹת בְּנַפְשְׁךָ אֶת הָאוֹר הַגָּדוֹל שֶׁל חֲנֻכָּה שֶׁיְּלַוֶּה אוֹתְךָ כָּל הַשָּׁנָה כֻּלָּהּ, וְאָז יִהְיֶה לְךָ חֹדֶשׁ טֵבֵת מֵאִיר וְשָׂמֵחַ.

ב.

דַּע לְךָ, אֲהוּבִי אָחִי הַיָּקָר, שֶׁחֹדֶשׁ טֵבֵת הוּא זְמַן מֻכְשָׁר בְּיוֹתֵר לַהֲטָבַת וְתִקּוּן הַמִּדּוֹת וְהַמַּעֲשִׂים, וּכְמוֹ שֶׁצַּדִּיקִים פֵּרְשׁוּ אֶת הַשֵּׁם "טֵבֵת", שֶׁנּוֹבֵעַ מִלְּשׁוֹן הֲטָבַת הַנֵּרוֹת, כִּי בְּהַדְלָקַת הַמְּנוֹרָה הָיוּ צְרִיכִין מִקֹּדֶם לְהֵיטִיב וּלְנַקּוֹת אֶת הַנֵּרוֹת, וְאַחַר־כָּךְ לְהַדְלִיק אוֹתָם מֵחָדָשׁ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת ל, ז): "בְּהֵיטִיבוֹ אֶת הַנֵּרֹת יַקְטִירֶנָּה"; וְהַטַּעַם הַפָּשׁוּט בָּזֶה, כִּי לִפְנֵי שֶׁרוֹצִים לְהַדְלִיק וּלְהַעֲלוֹת נֵר חָדָשׁ, צְרִיכִין מִקֹּדֶם לְנַקּוֹת וּלְהֵיטִיב אֶת הַנֵּר הַיָּשָׁן שֶׁלֹּא יְעַכֵּב וְיַפְרִיעַ אֶת הַהַדְלָקָה, וּכְמוֹ שֶׁהוּא בְּגַשְׁמִיּוּת כֵּן הוּא בְּרוּחָנִיּוּת, הַיְנוּ בְּהַדְלָקַת שִׁבְעַת הַנֵּרוֹת הַנִּמְצָאוֹת בִּפְנֵי הָאָדָם, שֶׁהֵם שְׁתֵּי עֵינָיו וּשְׁתֵּי אָזְנָיו וּשְׁנֵי נִקְבֵי

חוֹטְמוֹ וּפִיו (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן כא), שֶׁלְּפָנֵי שֶׁרוֹצִים לְהַדְלִיק אוֹתָם וּלְהָאִיר בָּהֶם אוֹר הַשְׁכִינָה, צְרִיכִין מִקֹּדֶם לְהֵיטִיב וּלְנַקּוֹת אוֹתָם מִכָּל מִינֵי פְּסֹלֶת, וְיַעֲצֹם עֵינָיו מֵרְאוֹת בָּרָע, וְיִסְתֹּם אָזְנָיו מִלִּשְׁמֹעַ קוֹלוֹת פְּגוּמִים, וְיַעֲצֹר חוֹטְמוֹ מִכַּעַס וּקְפִידוּת, וְיִשְׁמֹר פִּיו מִדִּבּוּרִים רָעִים, וְאַחַר הֲטָבָה זֹאת יוּכַל לְהַדְלִיקָם, וְיִתְפַּשׂ בָּהֶם אוֹר הַשְׁכִינָה, וּתְהֵא שַׁלְהֶבֶת הַלֵּב עוֹלָה מֵאֵלֶיהָ. וְזֶהוּ הָרֶמֶז בִּשְׁמוֹ שֶׁל חֹדֶשׁ **טֵבֵת**, הַמַּתְחִיל תָּמִיד בִּימֵי חֲנֻכָּה הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁמְּקַבְּלִים אָז כֹּחַ וְסִיַּעְתָּא מְיֻחֶדֶת **לְהֵיטִיב** אֶת הַנֵּרוֹת הַנִּמְצָאִים בְּרֹאשׁ הָאָדָם, וּלְנַקּוֹת אוֹתָם מִכָּל שֶׁמֶץ פְּסוּל, וְעַל־יְדֵי־זֶה יָאִירוּ הַנֵּרוֹת בְּאוֹר נֶעֱרָב מְאֹד.

וְעַל־כֵּן רָאוּי לְךָ, אָהוּבִי אָחִי הַיָּקָר, לְשֶׁבֶת מוּל הַנֵּרוֹת, וּלְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁתִּזְכֶּה לְהֵיטִיב כָּל הַנֵּרוֹת שֶׁלְּךָ, שֶׁהֵם עֵינֶיךָ וְאָזְנֶיךָ וְחָטְמְךָ וּפִיךָ, וְיִהְיוּ נֵרוֹת קְדוֹשִׁים וּטְהוֹרִים, מַכְשְׁרִים לְקַבֵּל בָּהֶם אֶת אוֹר הַשְׁכִינָה, וְתַרְבֶּה הַשִּׂיחָה בָּזֶה, וּתְבַקֵּשׁ עַל כָּל נֵר בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, וּבַכֹּחַ שֶׁל חֹדֶשׁ טֵבֵת תִּפְעַל כָּל מִשְׁאֲלוֹת לִבְּךָ לְטוֹבָה, וּפָנֶיךָ - שֶׁהוּא פְּנֵי הַמְּנוֹרָה - יָאִירוּ בְּאוֹר גָּדוֹל מְאֹד, וְיִהְיֶה לְךָ חֹדֶשׁ טֵבֵת מֵאִיר וְשָׂמֵחַ.

ג.

דַּע לְךָ, אָהוּבִי אָחִי הַיָּקָר, שֶׁהַיְוָנִים רָצוּ לְבַטֵּל שֶׁלֹּשׁ מִצְוֹות עִקָּרִיּוֹת מֵעַם־יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם: חֹדֶשׁ, מִילָה וְשַׁבָּת; וְהַצַּדִּיקִים

שֶׁבַּדּוֹר לָחֲמוּ נֶגְדָּם וּמָסְרוּ נַפְשָׁם עַל קִיּוּם מִצְוֹות אֵלּוּ וְנִצָּחוּ אוֹתָם, וְדוֹרֹשֵׁי רְשׁוּמוֹת אָמְרוּ שֶׁזֶּה מֻרְמָז בַּשֵּׁם "חַשְׁמוֹנָאִים", שֶׁבְּתוֹכוֹ מוּפִיעַ אוֹתִיּוֹת חָמֵשׁ, שֶׁהֵם רָאשֵׁי־תֵּבוֹת ח׳דֶשׁ מ׳ילָה שַׁ׳בָּת, וְרָאוּי לְהָבִין: בְּשִׁלְמָא שַׁבָּת וּמִילָה - הֵם הַבָּסִיס וְהַיְסוֹד שֶׁל עַם־יִשְׂרָאֵל, לִשְׁמֹר שַׁבָּת, וּלְהַכְנִיס כָּל יֶלֶד בִּבְרִיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ, וְעַל־כֵּן רָצוּ הַיְוָנִים לְבַטֵּל אוֹתָם, אֲבָל לָמָּה הָיָה בִּטּוּל מִצְוַת רֹאשׁ־חֹדֶשׁ כָּל־כָּךְ חָשׁוּב בְּעֵינֵיהֶם יוֹתֵר מִשְּׁאָר כָּל מִצְוֹות הַתּוֹרָה?

אֲבָל הַתְּשׁוּבָה בְּרוּרָה וּבְהִירָה, מִצְוַת רֹאשׁ־חֹדֶשׁ הִיא הַיְסוֹד וְהַבָּסִיס שֶׁל אֱמוּנַת חֲכָמִים וְהַמְּסֹרָה שֶׁל תּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה מִדּוֹר לְדוֹר, כִּי כָּל הָעִנְיָן שֶׁל קִדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ וּקְבִיעוּת הַמּוֹעֲדִים תְּלוּיִים בְּדִבְרֵי חֲכָמִים, וְעַל אֱמוּנַת חֲכָמִים תְּלוּיִים וְעוֹמְדִים כָּל מִצְוֹות הַתּוֹרָה כֻּלָּם, כִּי אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים אֵיךְ לְקַיֵּם שׁוּם מִצְוָה בְּלִי אֱמוּנַת חֲכָמִים וְלִמּוּדֵי תּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה, כִּי לְמָשָׁל: מִצְוַת תְּפִלִּין כְּתוּבָה בַּתּוֹרָה בְּלָשׁוֹן כְּלָלִית - "וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ", אֲבָל לֹא כָּתוּב אֵיךְ וּבַמֶּה וּבְאֵיזֶה אֹפֶן מְקֻיָּמִים מִצְוַת תְּפִלִּין, רַק הַכֹּל מָסוּר לָנוּ מִפִּי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אִישׁ מִפִּי אִישׁ עַד מֹשֶׁה בְּסִינַי, אֵיךְ בְּדִיּוּק מְקֻיָּמִים מִצְוַת תְּפִלִּין, וּבְלִי אֱמוּנַת חֲכָמִים אֵין קִיּוּם לְשׁוּם מִצְוָה מִמִּצְוֹות הַתּוֹרָה.

וְהִנֵּה מִצְוַת רֹאשׁ־חֹדֶשׁ וְקִדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ הִיא הַמִּצְוָה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁנִּצְטַוּוּ בָּהּ יִשְׂרָאֵל, וְקִבְּלוּ אוֹתָהּ בְּעוֹדָם בְּמִצְרַיִם, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת יב, ב): הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים וְגוֹ'; וּמִצְוָה זֹאת נִמְסְרָה כֻּלָּהּ לַחֲכָמִים שֶׁהֵם יִקְבְּעוּ אֶת הַחֹדֶשׁ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב "לָכֶם", וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (רֹאשׁ־הַשָּׁנָה כד.): עֵדוּת זוֹ תִּהְיֶה מְסוּרָה לָכֶם, מִכָּאן שֶׁקִּבָּלַת עֵדוּת הַחֹדֶשׁ וְקִדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ, לְבֵית־דִּין מְסוּרָה, עַיֵּן־שָׁם; כִּי אֵין רְאִיַּת הַלְּבָנָה וּקְבִיעַת הַחֹדֶשׁ מְסוּרָה לְכָל אָדָם כְּמוֹ שַׁבָּת, שֶׁכָּל אֶחָד מוֹנֶה שִׁשָּׁה יָמִים וְשׁוֹבֵת בַּשְּׁבִיעִי, אֶלָּא לְבֵית־דִּין הַדָּבָר מָסוּר עַד שֶׁיְּקַדְּשׁוּהוּ וְיִקְבְּעוּ אוֹתוֹ הַיּוֹם רֹאשׁ־חֹדֶשׁ, נִמְצָא שֶׁמִּצְוַת רֹאשׁ־חֹדֶשׁ הִיא מִצְוָה שֶׁכֻּלָּהּ תְּלוּיָה בֶּאֱמוּנַת חֲכָמִים, וּכְפִי שֶׁחֲכָמִים קוֹבְעִים אֶת הַחֹדֶשׁ כֵּן נִקְבָּעִים שְׁאָר זְמַנֵּי וּמוֹעֲדֵי הַשָּׁנָה, וְהוּא כָּל־כָּךְ מָסוּר בִּידֵי חֲכָמִים עַד שֶׁאֲפִלּוּ אִם טָעוּ בְּחֶשְׁבּוֹנָם, הַכֹּל תָּלוּי כְּפִי הוֹרָאָתָם, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שָׁם כה.) עַל הַפָּסוּק (וַיִּקְרָא כג, ב): "אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ **אֹתָם** מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ", קְרִי בֵּיהּ **אַתֶּם** - 'אַתֶּם' אֲפִלּוּ שׁוֹגְגִין, 'אַתֶּם' אֲפִלּוּ מְזִידִין, 'אַתֶּם' אֲפִלּוּ מוּטְעִין, עַיֵּן־שָׁם.

וְלֹא עוֹד אֶלָּא אֲפִלּוּ כָּל טֶבַע הַבְּרִיאָה מִשְׁתַּנֶּה כְּפִי קְבִיעוּת הַחֲכָמִים, וּכְמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ (יְרוּשַׁלְמִי כְּתֻבּוֹת ד.) עַל הַפָּסוּק (תְּהִלִּים נז, ג): "אֶקְרָא לֵאלֹהִים עֶלְיוֹן לָאֵל גֹּמֵר עָלָי" - בַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד וְנִמְלָכִין בֵּית־דִּין לְעוֹבְרוֹ - הַבְּתוּלִין חוֹזְרִין, וְאִם לָאו -

אֵין הַבְּתוּלִין חוֹזְרִין, עַיֵּן־שָׁם; כִּי כָּל הַבְּרִיאָה מְשֻׁעְבֶּדֶת אֲלֵיהֶם, וְכֵן כָּל הַמּוֹעֲדִים וּמְצִוּוֹת־הַחַגִּים כְּגוֹן אֶכִילַת מַצָּה בְּפֶסַח וִישִׁיבַת סֻכָּה בְּסֻכּוֹת וְצוֹם יוֹם־הַכִּפּוּרִים – הַכֹּל תָּלוּי מָתַי קָבְעוּ חֲכָמִים אֶת הַחֹדֶשׁ.

נִמְצָא שֶׁבְּמִצְוַת רֹאשׁ־חֹדֶשׁ מִתְגַּלֶּה בְּיוֹתֵר הָעִנְיָן שֶׁל אֱמוּנַת חֲכָמִים וּמָסֹרֶת הַתּוֹרָה, וְעַל־כֵּן הִתְלַבְּשָׁה קְלִפַּת יָנֵן הַטְּמֵאָה עַל מִצְוָה זוֹ יוֹתֵר מִן הַכֹּל, כִּי אִם יַעֲקְרוּ אֶת מִצְוַת רֹאשׁ־חֹדֶשׁ, חַס וְשָׁלוֹם, הֲרֵי הֵפְרוּ אֶת כָּל הַמְּסֹרָה שֶׁל עַם־יִשְׂרָאֵל וֶאֱמוּנַת חֲכָמִים, שֶׁהוּא עִקַּר הַקִּיּוּם שֶׁלָּהֶם בְּכָל הַדּוֹרוֹת.

וְעוֹד דָּבָר עִקָּרִי וְיסוֹדִי הַגָּנוּז בְּמִצְוַת רֹאשׁ־חֹדֶשׁ, הוּא מִדַּת הַהִתְחַדְּשׁוּת, שֶׁבְּכָל חֹדֶשׁ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מִתְחַדְּשִׁים וְנִחְשָׁבִים כְּאִלּוּ נוֹלְדוּ מֵחָדָשׁ, כְּמוֹ מוֹלַד הַלְּבָנָה, וְדַיְקָא כְּשֶׁהֵם בָּאִים לְתַכְלִית הַמְּעוּט וְהַקָּטָנוּת, דַּיְקָא אָז חוֹזְרִים לְהִוָּלֵד מֵחָדָשׁ, כְּמוֹ טֶבַע הַלְּבָנָה שֶׁהוֹלֶכֶת וּמִתְמַעֶטֶת מֵחֶצְיוֹ הַשֵּׁנִי שֶׁל הַחֹדֶשׁ עַד שֶׁבָּאָה לְתַכְלִית הַמְּעוּט וְאָז נוֹלֶדֶת מֵחָדָשׁ, וְעַל־כֵּן הִתְלַבְּשׁוּ הַיְוָנִים עַל מִצְוַת הַחֹדֶשׁ בְּיוֹתֵר, כִּי אֶצְלָם הַכֹּל טֶבַע מִקְרֶה וּמַזָּל, וּמַה שַּׁיָּךְ לְהִתְחַדֵּשׁ אִם אַתָּה נִמְצָא תַּחַת הַטֶּבַע וְהַמִּקְרֶה וְהַמַּזָּל? וְהִנֵּצָחוֹן שֶׁל הַחַשְׁמוֹנָאִים הָיָה בְּכֹחַ מִצְוַת רֹאשׁ־חֹדֶשׁ שֶׁהוּא אֱמוּנַת חֲכָמִים וְהִתְחַדְּשׁוּת גְּמוּרָה בְּכָל עִנְיְנֵי הַחַיִּים,

וְעַל־יְדֵי־זֶה מְבַעֲרִים אֶת קְלִפַּת יַיִן הַטְּמֵאָה מִן הָעוֹלָם, וּמִתְגַּלֶּה לִפְנֵי הָעֵינַיִם בְּכָל פַּעַם בְּרִיאָה חֲדָשָׁה לְגַמְרֵי, וְזֶהוּ עֹצֶם הַשִּׂמְחָה שֶׁל יְמֵי חֲנֻכָּה.

וְעַל־כֵּן רֹאשׁ־חֹדֶשׁ טֵבֵת חָל תָּמִיד בְּתוֹךְ יְמֵי חֲנֻכָּה, לְהַרְאוֹת אֶת הַנִּצָּחוֹן שֶׁל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל נֶגֶד קְלִפַּת יַיִן הַטְּמֵאָה, שֶׁאֲנַחְנוּ חֲזָקִים בֶּאֱמוּנַת חֲכָמִים וּבְמִדַּת הַהִתְחַדְּשׁוּת, וְאִי־אֶפְשָׁר לְשׁוּם אָמָּה וְלָשׁוֹן לִדְחוֹת אוֹתָנוּ תַּחַת הַטָּבַע הַמְקֻרָּה וְהַמָּזֵל. אֶלָּא אֲנַחְנוּ מִתְגַּבְּרִים בְּכָל פַּעַם מֵחָדָשׁ לְהִתְקָרֵב אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְאֶל הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִים לִרְאוֹת נִסִּים נִגְלִים וְשִׁנּוּי הַטֶּבַע עַל כָּל פְּרָט וּפְרָט.

וּמוּבָן מֵאֵלָיו שֶׁבְּיוֹתֵר מֵאִיר עִנְיָן זֶה כְּשֶׁרֹאשׁ־חֹדֶשׁ טֵבֵת חָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת, שֶׁאָז מִתְאַחֲדִים שְׁנֵי אוֹרוֹת אֵלּוּ שֶׁל שַׁבָּת וְשֶׁל רֹאשׁ־חֹדֶשׁ בְּיַחַד, וּמוֹצִיאִים אָז שִׁשָּׁה סִפְרֵי־תוֹרָה מִן הַהֵיכָל לִקְרִיאַת הַתּוֹרָה, לְהוֹרוֹת עַל עֹצֶם הַקְּדֻשָּׁה הַמִּתְגַּלָּה אָז, וּבְעֵת פְּתִיחַת הַהֵיכָל רָאוּי לְךָ, אֲהוּבִי אָחִי הַיָּקָר, לִשְׁפֹּךְ לִבְּךָ כְּמַיִם עִם תְּפִלּוֹת חַמּוֹת אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל אֲשֶׁר תִּשְׁאַל נַפְשֶׁךָ, כִּי הוּא עֵת־רָצוֹן גָּדוֹל מְאֹד, וְאַשְׁרֵי הַמְבֻלֶּה רֹאשׁ־חֹדֶשׁ עִם רִבּוּי תְּפִלָּה וּבַקָּשָׁה, וְזוֹכֵר אֶת דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (סִפְרֵי־הַמִּדּוֹת, אוֹת תְּפִלָּה, סִימָן מה): ׳שַׁבָּת וְרֹאשׁ־חֹדֶשׁ יוֹתֵר מְסֻגָּל לְהַעֲלוֹת הַתְּפִלָּה׳; וְכֵן מַרְבֶּה בִּלְמוּד הַתּוֹרָה שֶׁיֵּשׁ לָהּ אָז חֲשִׁיבוּת יְתֵרָה, וּכְדִבְרֵי

רַבֵּנוּ זַ״ל (שָׁם, אוֹת לְמוּד, סִימָן סה): ׳מִי שֶׁאֵין יָכוֹל לִלְמֹד כִּי אֵין לוֹ פְּנַאי, וְלוֹמֵד בְּשַׁבָּת וְרֹאשׁ־חֹדֶשׁ, בָּזֶה הוּא מַעֲצִיר אֶת רוּחַ הַטֻּמְאָה׳; וּבִפְרָט בְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ טֵבֵת שֶׁאָנַחְנוּ עֲסוּקִים לְהַעֲבִיר רוּחַ הַטֻּמְאָה שֶׁל קְלִפַּת יָוֵן מִן הָעוֹלָם, חָשׁוּב בְּיוֹתֵר כָּל עֵסֶק קָטָן שֶׁל תּוֹרָה וּתְפִלָּה, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה לְחֹדֶשׁ טֵבֵת מֵאִיר וְשָׂמֵחַ.

ד.

דַּע לְךָ, אָהוּבִי אָחִי הַיָּקָר, שֶׁמּוּבָא בִּכְתְבֵי הָאָרִיזַ״ל, שֶׁצֵּרוּף שֶׁל הַשֵּׁם הֲוָי״ה הַמֵּאִיר בְּחֹדֶשׁ טֵבֵת הוּא הֵיה״ו, וְיוֹצֵא מִסּוֹפֵי־תֵּבוֹת הַפָּסוּק (תְּהִלִּים לד, ד): ״גַּדְּלוּ לַה׳ אִתִּי׳ וּנְרוֹמְמָה׳ שְׁמוֹ׳ יַחְדָּו״; וְהַקֶּשֶׁר שֶׁל פָּסוּק זֶה לְחֹדֶשׁ טֵבֵת וִימֵי חֲנֻכָּה מְבֹאָר מְאֹד, שֶׁהֲרֵי כָּל עִקַּר עֲבוֹדַת יְמֵי חֲנֻכָּה לְהַלֵּל וּלְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְאֶחָד קוֹרֵא לַשֵּׁנִי וְאוֹמֵר לוֹ: בּוֹאוּ נָא וְ׳גַּדְּלוּ לַה׳ אִתִּי וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּיו׳! כִּי אֵינוֹ דּוֹמֶה יָחִיד הַמְהַלֵּל וְהַמְשַׁבֵּחַ אֶת ה׳, כְּרִבִּים וְצִבּוּר הַמְהַלְלִים וּמְשַׁבְּחִים אֶת ה׳, כִּי ״בְּרֹב עָם הַדְרַת מֶלֶךְ״ (מִשְׁלֵי יד, כח), וַעֲבוֹדַת יְמֵי חֲנֻכָּה הוּא ׳פִּרְסוּמֵי נִיסָּא׳ - לְגַלּוֹת וּלְפַרְסֵם נִסֵּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְכָל בָּאֵי עוֹלָם, וּלְלַמֵּד אֶת הַבְּרִיּוֹת שֶׁאֵין שׁוּם טֶבַע מִקָּרֶה וּמַזָּל כְּלָל, וְעַל־כֵּן בְּוַדַּאי נָאֶה וְיָפֶה לְכָל אֶחָד לְהַכְרִיז וְלוֹמַר: ״גַּדְּלוּ לַה׳ אִתִּי וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו״ - ׳בּוֹאוּ כֻלְּכֶם לְגַדֵּל שֵׁם ה׳ אִתִּי וּלְרוֹמְמָה שְׁמוֹ

יַחְדָּיו, וּתְנוּ שֶׁבַח וְהוֹדָיָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל הַטּוֹבוֹת שֶׁעוֹשֶׂה עִמָּנוּ!׳.

וְעִנְיַן ״גַּדְּלוּ לַה׳״ הוּא עִנְיַן גִּלּוּי עֲבוֹדַת הַתְּפִלָּה, כִּי תְּפִלָּה נִקְרֵאת גָּדוֹל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רנ) וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (דִּבְרִים ד, ז): ״מִי גּוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר לוֹ אֱלֹקִים קְרֹבִים אֵלָיו כַּה׳ אֱלֹקֵינוּ בְּכָל קָרְאֵנוּ אֵלָיו״; כִּי זוֹ הַגְּדֻלָּה שֶׁלָּנוּ שֶׁאֲנַחְנוּ תָּמִיד קוֹרְאִים וּמִתְפַּלְּלִים לַה׳ עַל כָּל צָרְכֵּינוּ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ עוֹנֶה לָנוּ בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן, וְזֶה מִתְגַּלֶּה בְּיוֹתֵר בִּימֵי חֲנֻכָּה הַקְּדוֹשִׁים שֶׁאָז עָשָׂה עִמָּנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נִסִּים וְנִפְלָאוֹת לְמַעְלָה מִדֶּרֶךְ הַטֶּבַע, וְנִמְסְרוּ רַבִּים בְּיַד מְעַטִּים וּטְמֵאִים בְּיַד טְהוֹרִים וּרְשָׁעִים בְּיַד צַדִּיקִים וְזֵדִים בְּיַד עוֹסְקֵי תּוֹרָתֶךָ, הַכֹּל בְּכֹחַ הַצַּדִּיקִים שֶׁצָּעֲקוּ ״מִי כָמוֹךָ בָּאֵלִים ה״ וְגִלּוּ וּפִרְסְמוּ עֲבוֹדַת הַתְּפִלָּה וְשֶׁאֵין שׁוּם טֶבַע מִקֶּרֶה וּמַזָּל כְּלָל, כִּי ׳הַטֶּבַע מְחַיֵּב כָּךְ׳ אֲבָל ׳תְּפִלָּה מְשַׁנָּה אֶת הַטֶּבַע׳; וְעַל־כֵּן מוּבָן הַקֶּשֶׁר שֶׁל פְּסוּק זֶה לְחֹדֶשׁ טֵבֵת, וּמִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַכְנִיס עַצְמוֹ בָּזֶה בְּוַדַּאי יִהְיֶה לוֹ חֹדֶשׁ טֵבֵת מֵאִיר וְשָׂמֵחַ.

ה.

אֲהוּבֵי אָחִי הַיָּקָר, זְכֹר נָא אֲשֶׁר בְּחֹדֶשׁ טֵבֵת חָל יוֹם הָאַחֲרוֹן שֶׁל חֲנֻכָּה הַנִּקְרָא ״זֹאת חֲנֻכָּה״, וּכְשְׁמוֹ כֵּן הוּא - הַשִּׂיא וְהַפְסָגָה

שֶׁל כָּל יְמֵי חֲנֻכָּה, וְאָז גְּמַר הַחֲתִימָה שֶׁל הַיָּמִים הַנּוֹרָאִים כַּמּוּבָא בַּסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים, וְאֶפְשָׁר לִפְעֹל יְשׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת וַחֲתִימָה טוֹבָה לְכָל הַשָּׁנָה כֻּלָּהּ, וּבְיוֹם זֶה מַשְׁלִימִים אֶת קְרִיאַת פָּרָשַׁת הַנְּשִׂיאִים בְּפָרָשַׁת נָשֹׂא מִבְּיוֹם הַשְּׁמִינִי וְגוֹ' עַד זֹאת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ וְגוֹ' (בְּמִדְבַּר ז, נד - פט), וּבְכֹחַ קְרִיאָה זֹאת אֶפְשָׁר לִפְעֹל יְשׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת בְּעִנְיַן מְצִיאַת הַזִּוּוּג וּשְׁלוֹם־בַּיִת, שֶׁהֲרֵי קָבַע רַבֵּנוּ זַ"ל (סִפְרֵי־הַמִּדּוֹת, אוֹת חֲתוּן, סִימָן ו): 'מִי שֶׁקָּשֶׁה לוֹ לִמְצוֹא זִוּוּגוֹ יַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לִקְרוֹת בְּקָרְבָּנוֹת הַנְּשִׂיאִים'; וַהֲרֵי בְּיוֹם זֶה מַשְׁלִימִים קְרִיאָה זֹאת.

וְצַדִּיקִים נָתְנוּ רֶמֶז בְּתֵבַת 'זֹאת' שֶׁהִיא רָאשֵׁי־תֵּבוֹת אֶ'זְבַּח זֶ'בַח תּ'וֹדָה (תְּהִלִּים קטז, יז), כִּי זוֹ הִיא הָעֲבוֹדָה הָעִקָּרִית שֶׁל יְמֵי חֲנֻכָּה, לְזִבֹּחַ זֶבַח תּוֹדָה לַה' וּלְהוֹדוֹת לוֹ יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַטּוֹבוֹת שֶׁגָּמַל עִמָּנוּ בְּכָל עֵת, וּכְכָל שֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לַה' – כֵּן זוֹכֶה לִמְצֹא זִוּוּגוֹ וְלִבְנוֹת בַּיִת שֶׁל שָׁלוֹם וְאַהֲבָה, וּכְמוֹ שֶׁמָּרְמָז בִּיצִירַת אָדָם וְחַוָּה (בְּרֵאשִׁית ב, כג): "וַיֹּאמֶר הָאָדָם זֹאת הַפַּעַם עֶצֶם מֵעֲצָמַי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי לְזֹאת יִקָּרֵא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לֻקְחָה זֹאת"; 'לְזֹאת' רָאשֵׁי־תֵּבוֹת (תְּהִלִּים קטז יז): לְ'זְבֹּחַ אֶ'זְבַּח זֶ'בַח תּ'וֹדָה; כִּי עַל עִנְיַן זֶה שֶׁל מְצִיאַת הַזִּוּוּג וּשְׁלוֹם־בַּיִת עַל הָאָדָם לְהוֹדוֹת לַה' יוֹתֵר מִן הַכֹּל, וְזֹאת הִיא הַסִּגְלָה הֲכִי מוֹעִילָה לְשָׁלוֹם־בַּיִת - לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם שֶׁזָּכָה לִמְצֹא אֶת זִוּוּגוֹ וּלְהִתְחַתֵּן, כִּי מִיָּד שֶׁאָדָם מוֹדֶה עַל זֶה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־

הוּא בְּוַדַּאי יִזְהֵר בִּכְבוֹד אִשְׁתּוֹ וּבְשָׁלוֹם בֵּיתוֹ, וְלֹא יִהְיֶה כְּפוּי טוֹבָה עַל הַטּוֹבָה הַגְּדוֹלָה שֶׁקִּבֵּל.

וַאֲפִלּוּ מִי שֶׁעֲדַיִן לֹא זָכָה לִמְצֹא אֶת זִוּוּגוֹ, עָלָיו לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן מִלְּפָנָיו יִתְבָּרַךְ (תְּהִלִּים קמב, ח): **"הוֹצִיאָה מִמַּסְגֵּר נַפְשִׁי לְהוֹדוֹת אֶת שְׁמֶךָ" - 'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הוֹצִיא אוֹתִי מֵהַכְּלָא וּבֵית־אֲסוּרִים שֶׁאֲנִי אָסוּר בּוֹ, וְזַכֵּנִי לִמְצֹא אֶת בַּת זוּגִי כְּדֵי שֶׁאוּכַל לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל אֶת שְׁמֶךָ"**; וּמָיָד כְּשֶׁאָדָם מַבִּיעַ רְצוֹנוֹ וְכִסּוּפוֹ לְהוֹדוֹת אֶת ה', זֶה נוֹתֵן כֹּחַ עָצוּם בִּתְפִלָּתוֹ לְהִתְקַבֵּל לְרַחֲמִים וּלְרָצוֹן לִפְנֵי אֲדוֹן כֹּל.

גַּם יָדוּעַ שֶׁתֵּבַת "זֹאת" מְרַמֶּזֶת עַל הַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה וְעַל הִתְגַּלּוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וּכְמוֹ שֶׁאוֹמְרִים (בְּתִפִלַּת עַרְבִית): וֶאֱמוּנָה כָּל זֹאת; וְכַמּוּבָא בְּתִקּוּנֵי־זֹהַר (תִּקּוּן ו, דַּף כא: וּבְתִקּוּן יט, דַּף מ.) עַל הַפָּסוּק (דְּבָרִים לג, א): "וְזֹאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בֵּרַךְ מֹשֶׁה" וְגוֹ', וְכֵן (וַיִּקְרָא טז, ג): "בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ" וְגוֹ', וְכֵן (תְּהִלִּים כז, ג): "בְּזֹאת אֲנִי בוֹטֵחַ" וְגוֹ', "עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חָסִיד" (שָׁם לב, ו), וְעוֹד הַרְבֵּה פְּסוּקִים הַמְדַבְּרִים מִמִּדַּת "זֹאת", שֶׁהַכֹּל מוֹרֶה עַל גִּלּוּי שְׁכִינָה וְהָאָרַת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְכָל זֶה מֵאִיר בְּיוֹתֵר בַּיּוֹם הָאַחֲרוֹן שֶׁל חֲנֻכָּה הַנִּקְרָא "זֹאת חֲנֻכָּה" וְאֶפְשָׁר לִפְעֹל אָז הִתְגַּלּוּת נִפְלָאָה שֶׁל אוֹר הָאֱמוּנָה וְהִתְעַלּוּת יְתֵרָה בִּדְבֵקוּת

הַשְׁכִּינָה הַקְּדוֹשָׁה.

וּמִנְהַג צַדִּיקִים לַעֲשׂוֹת בְּיוֹם ״זֹאת חֲנֻכָּה״ מַעֲמָד שְׂרֵפַת שֶׁמֶן וּפְתִילוֹת שֶׁנִּשְׁאֲרוּ מִנֵּרוֹת חֲנֻכָּה, וּמִתְעוֹרְרִים אָז לִשְׂרֹף כָּל זֶכֶר מֵאֵיזֶה פִּתְקָא לֹא טוֹבָה שֶׁאוּלַי נִשְׁאַר מִיָּמִים הַנּוֹרָאִים, וְהוּא כְּדִגְמַת שְׂרֵפַת חָמֵץ בְּעֶרֶב פֶּסַח שֶׁמְּכַוְּנִים לִשְׂרֹף אֶת כָּל הָרָע וְהַקְּלִפּוֹת, וּמְכַוְּנִים אָז לְהַעֲלוֹת אוֹר הַקָּטָן שֶׁל כָּל נֵר יְחִידִי לִהְיוֹת אֲבוּקָה גְּדוֹלָה, וְאוֹר הַשְׁכִּינָה יַבְהִיק בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וּמִתְחַנְּנִים אָז אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ שֶׁיִּשָּׁאֵר אוֹר יְמֵי חֲנֻכָּה חֲרוּטִים וּקְבוּעִים בְּלִבֵּנוּ כָּל הַשָּׁנָה, וְכָל יִשְׂרָאֵל יִזְכּוּ לְכָל הַפְּקִידוֹת טוֹבוֹת, בָּנֵי חַיֵּי וּמְזוֹנֵי רְוִיחֵי, וּבָזֶה יִהְיֶה לָאָדָם חֹדֶשׁ טֵבֵת מֵאִיר וְשָׂמֵחַ.

ו.

אֲהוּבִי אָחִי הַיָּקָר, בְּחֹדֶשׁ טֵבֵת חָל צוֹם הָעֲשִׂירִי שֶׁהוּא תַּעֲנִית עֲשָׂרָה בְּטֵבֵת שֶׁנִּקְבְּעָה עַל־שֵׁם הַדְּבָרִים הַקָּשִׁים שֶׁאֵרְעוּ לַאֲבוֹתֵינוּ בּוֹ, כִּי מֶלֶךְ יָוָן אָנַס אֶת יִשְׂרָאֵל לִכְתֹּב אֶת הַתּוֹרָה יְוָנִית, וּמֵת עֶזְרָא הַסּוֹפֵר, וְסָמַךְ נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל עַל יְרוּשָׁלַיִם, וְהִכְּתָה הָעִיר, וְהִתְחִיל הַחֻרְבָּן, וְעַל־שֵׁם דְּבָרִים אֵלּוּ נִקְבַּע צוֹם עֲשָׂרָה בְּטֵבֵת, וְיֵשׁ בּוֹ חוּמְרָא שֶׁאֵין בִּשְׁאָר צוֹמוֹת, שֶׁצָּמִים בּוֹ אֲפִלּוּ כְּשֶׁחָל בְּעֶרֶב שַׁבָּת [וּלְפִי דַּעַת הַפּוֹסְקִים, אִם

הָיָה שַׁיָּךְ לְחוּל בְּשַׁבָּת, הָיוּ צָמִים אֲפִלּוּ בְּשַׁבָּת], כִּי כְּתִיב בֵּיהּ (יְחֶזְקֵאל כד, ב): בֶּן אָדָם כְּתֹב לְךָ אֶת שֵׁם הַיּוֹם ״אֶת עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה״ סָמַךְ מֶלֶךְ בָּבֶל אֶל יְרוּשָׁלַיִם ״בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה״; וְעַל־כֵּן אִי־אֶפְשָׁר לִדְחוֹת אוֹתוֹ, אֲבָל עַל־יְדֵי שֶׁצָּמִים בּוֹ כְּפִי הַמְבָאָר בַּשֻּׁלְחָן־עָרוּךְ, וְאוֹמְרִים סְלִיחוֹת וְקוֹרִין וַיְחַל, עַל־יְדֵי־זֶה מַמְתִּיקִים אֶת כָּל הַדִּינִים הַקָּשִׁים וּמְהַפְּכִים אוֹתָם לְרַחֲמִים, וּבְמְהֵרָה יִתְקַיֵּם: ׳צוֹם הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה׳ (עַל־פִּי זְכַרְיָה ח, יט), **וְיִהְיֶה חֹדֶשׁ טֵבֵת מַאִיר וְשָׂמֵחַ.**

ז.

זְכֹר נָא, אֲהוּבֵי אָחִי הַיָּקָר, שֶׁבַּעֲשָׂרָה בְּטֵבֵת חָל הַהִלּוּלָא קַדִּישָׁא שֶׁל מוֹהַרַנ״תְּ זַ״ל, שֶׁעַל־יָדוֹ הַהַמְתָּקָה שֶׁל כָּל הַדְּבָרִים הַקָּשִׁים שֶׁאֵרְעוּ לַאֲבוֹתֵינוּ בַּעֲשָׂרָה בְּטֵבֵת, כִּי הוּא הַמְאוֹר הַקָּטָן שֶׁהֵאִיר אֶת הָאוֹר הַגָּדוֹל שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, וְעַל־יָדוֹ נִשְׁאֲרָה הַהַשְׁאָרָה שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל עַד הַיּוֹם הַזֶּה, וּכְמוֹ שֶׁהֵעִיד רַבֵּנוּ זַ״ל בְּעַצְמוֹ וְאָמַר, שֶׁצְּרִיכִין לְהוֹדוֹת לְמוֹהַרַנ״תְּ זַ״ל, כִּי ״**אִלְמָלֵא הוּא לֹא הָיָה נִשְׁאָר מִמֶּנִּי אֲפִלּוּ עֲלֵה אֶחָד שֶׁל גְּנִיזָה**״ [וְעַיֵּן נִישְׁט עָר, וְואִלְט נִישְׁט גֶּעבְּלִיבְּן פּוּן מִיר אֲפִלּוּ אַ בְּלָעטל שְׁמוֹת]; כִּי הוּא זֶה שֶׁכָּתַב וְהִדְפִּיס וְהֵפִיץ תּוֹרוֹת רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, וּבָדָרְךְ זֶה לְחַם נֶגֶד כָּל הַסִּפְרֵי־פְּסוּל שֶׁל כְּפִירוּת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, שֶׁהֵם חָכְמַת יָוָן, שֶׁהִתְגַּבְּרוּ בְּיָמָיו, וְהָיָה כְּדִגְמַת

עֶזְרָא הַסּוֹפֵר שֶׁעַל־יָדוֹ נִשְׁאֲרָה הַתּוֹרָה בְּיִשְׂרָאֵל, וּכְמוֹ שֶׁרָמַז מוֹהַרַנ״תְּ זַ״ל לִפְנֵי הִסְתַּלְקוּתוֹ וְאָמַר: ״הִנֵּה עֶזְרָא הַסּוֹפֵר מִסְתַּלֵּק וְסִפְרֵי־פְּסוּל מִתְגַּבְּרִים כְּמוֹ שֶׁמִּתְגַּבְּרִים, אֲבָל אֲנִי מְקַוֶּה שֶׁדַּף אֶחָד מִסִּפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל יִהְיֶה תִּקּוּן עַל הַכֹּל״...

וְעָלֶיךָ לָדַעַת, אֲהוּבִי אָחִי הַיָּקָר, שֶׁמּוֹהַרַנ״תְּ זַ״ל זָכָה לְכָל זֶה מֵחֲמַת עֹצֶם בִּטּוּלוֹ אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמֵאָז שֶׁהִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, בְּגִיל עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם, זָרַק אֶת שִׂכְלוֹ לְגַמְרֵי, וּמָסַר אֶת כָּל־כֹּלוֹ אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְהֵעִיד וְאָמַר: ״כְּשֶׁהִתְקָרַבְתִּי אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל הוֹרַקְתִּי אֶת שִׂכְלִי לְגַמְרֵי כְּאִלּוּ אֵינִי יוֹדֵעַ כְּלוּם, וּכְשֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר אֵיזֶה דִּבּוּר, קִבַּלְתִּי עוֹד חֲתִיכַת שֵׂכֶל, וּכְשֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר עוֹד אֵיזֶה דִּבּוּר, קִבַּלְתִּי עוֹד חֲתִיכַת שֵׂכֶל״, וְכֵן הָיָה תָּמִיד, וְעַל־יְדֵי־זֶה זָכָה לְמַה שֶּׁזָּכָה, וְזֶה אֶחָד מִן הַלִּמּוּדִים הָעֲצוּמִים שֶׁעָלֵינוּ לְהוֹצִיא לְעוּבְדָא וּלְמַעֲשֶׂה מֵחַיֵּי מוֹהַרַנ״תְּ זַ״ל, מַה נִּקְרָא הִתְקָרְבוּת לְצַדִּיק, שֶׁאָדָם יְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ מִכֹּל וְכֹל אֶל הַצַּדִּיק, וְלֹא יָסוּר מִדִּבְרֵי הַצַּדִּיק יָמִין וּשְׂמֹאל, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים יז, יא): ״לֹא תָסוּר מִן הַדָּבָר אֲשֶׁר יַגִּידוּ לְךָ יָמִין וּשְׂמֹאל״; וְרַק זֶה נִקְרָא הִתְקָרְבוּת אֲמִתִּית אֶל הַצַּדִּיק (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קכג).

וְדַע לְךָ, אָחִי אֲהוּבִי הַיָּקָר, שֶׁבַּגְּמָרָא (כְּתֻבּוֹת יט. וְעוֹד) יֵשׁ הֲלָכָה הַנִּקְרֵאת ״שִׁעְבּוּדָא דְּרַבִּי נָתָן״, וּבְאוּרוֹ, שֶׁאִם אַתָּה חַיָּב לְאָדָם כֶּסֶף, וְאִישׁ אַחֵר חַיָּב לְךָ כֶּסֶף, אֶפְשָׁר לְךָ לוֹמַר לַלָּוֶה שֶׁלְּךָ:

׳הִנֵּה אַל תַּחְזִיר לִי אֶת הַכֶּסֶף, אֶלָּא תִּתֵּן אֶת זֶה יְשִׁירוֹת לְמִי שֶׁאֲנִי חַיָּב לוֹ׳, וְאָז הוּא נַעֲשֶׂה מְשֻׁעְבָּד לוֹ, וְלוֹמְדִים אֶת זֶה מִן הַפָּסוּק (בְּמִדְבַּר ה, ז): ״וְנָתַן לַאֲשֶׁר אָשַׁם לוֹ״; וְאִם מִתְבּוֹנְנִים רוֹאִים שֶׁבַּהֲלָכָה זוֹ כְּלוּל כָּל הַגְּלוּי הַגָּדוֹל שֶׁל מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל וְהִתְקָרְבוּתוֹ אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְגַם עֶצֶם שְׁמוֹ הַקָּדוֹשׁ, כִּי הַהֲלָכָה נִקְרֵאת ״שֻׁלְחָן עָרוּךְ דְּרַבִּי נָתָן״ דַּיְקָא, וְגַם בַּפָּסוּק שֶׁמִּמֶּנּוּ לוֹמְדִים זֹאת, כְּתִיב ״וְנָתַן״ לַאֲשֶׁר אָשָׁם לוֹ, שֶׁהוּא שְׁמוֹ שֶׁל מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל.

וְהַבְּאוּר בָּזֶה, כִּי הִנֵּה מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל לָקַח עַל עַצְמוֹ מְשִׂימָה קְדוֹשָׁה לְהַחֲזִיר אֶת כָּל הָעוֹלָם בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וּלְהָבִיא אֶת כֻּלָּם אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל הוּא הַמַּלְוֶה הַגָּדוֹל שֶׁמִּמֶּנּוּ מְקַבְּלִים אֶת כָּל הַלְמוּדִים שֶׁל מְשִׁיחַ־צִדְקֵנוּ, וְכָל הַבְּרִיאָה מִשְׁתַּחֲוָה וּמִתְבַּטֶּלֶת אֵלָיו, בְּחִינַת (נְחֶמְיָה ט, ו): ״וּ׳צְבָא הַ׳שָּׁמַיִם לְךָ מִ׳שְׁתַּחֲוִים״ רָאשֵׁי־תֵּבוֹת מַלְוֶ״ה (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן א); וּמוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל טָרַח וְיָגַע כָּל יָמָיו לְהָבִיא אֶת כֻּלָּם אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאַף־עַל־פִּי שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ הָיָה צַדִּיק נוֹרָא וּמוּפְלָא מֵעַם, וְהָיוּ יְכוֹלִים לְהִתְקָרֵב אֵלָיו בְּעַצְמוֹ וּלְהִסְתַּפֵּק בָּזֶה, אַף־עַל־פִּי־כֵן מֵאֵן בָּזֶה וּבִטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי מִכֹּל וְכֹל מִלְּפָנֵי רַבֵּנוּ זַ״ל וְלֹא הָיָה לוֹ שׁוּם מְצִיאוּת בְּפָנֵי עַצְמוֹ כְּלָל, וּכְאִלּוּ גִּלָּה וּפָרַסַּם לְכָל הַלּוֹוִים וּבַעֲלֵי־חוֹבוֹת: ׳אַל תַּחֲזִירוּ לִי שׁוּם דָּבָר, הַכֹּל תַּחֲזִירוּ אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל שֶׁהוּא הַמַּלְוֶה הַגָּדוֹל׳; וְלָכֵן בְּוַדַּאי מַתְאִים הַשֵּׁם

״שִׁעֲבּוּדָא דְּרַבִּי נָתָן״ לְכָל פְּעֻלּוֹתָיו הַמְרֻבּוֹת שֶׁבִּימֵי חַיָּיו.

וְגַם אוֹדוֹת מְקוֹם קְבוּרָתוֹ בָּעִיר בְּרֶסְלֶב, פַּעַם הִתְבַּטֵּא וְאָמַר: ׳לֹא צְרִיכִין לָבוֹא אֲלַי, אֲנִי אֶהְיֶה תָּמִיד אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל׳... עַד כְּדֵי כָּךְ הָיְתָה הִתְבַּטְּלוּתוֹ וְהִכָּלְלוּתוֹ בִּקְדֻשַּׁת רַבּוֹ.

וְזֶהוּ הַשֵּׁם ״נָתָן״ שֶׁהֵן אוֹתָן אוֹתִיּוֹת יָשָׁר וְהָפוּךְ, עִנְיָן שֶׁל ׳לוֹקֵחַ מִזֶּה וְנוֹתֵן לְזֶה׳ - לוֹקֵחַ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל וְנוֹתֵן לְכֻלָּם, לוֹקֵחַ אֶת כֻּלָּם וּמֵבִיאָם לְרַבֵּנוּ זַ״ל, וּשְׁמוֹ מַתְחִיל עִם נוּ״ן וּמְסַיֵּם עִם נוּ״ן, כְּמוֹ שֵׁם רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ רַבִּי ״נַחְמָן״, הַמְרַמֵּז עַל גִּלּוּי עֶלְיוֹן מִנּוּ״ן שַׁעֲרֵי בִינָה שֶׁהֵם גִּלּוּ וּפִרְסְמוּ בָּעוֹלָם, וּבְצֵרוּף הָאוֹתִיּוֹת הָאֶמְצָעִיּוֹת שֶׁל שְׁמוֹתָם יֵשׁ צֵרוּף חֹתָ״ם, הַמְרַמֵּז עַל עֹצֶם הַחִבּוּר בֵּינֵיהֶם, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל חָתַם אֶת חוֹתָמוֹ עַל מוֹהַרַנ״תְּ זַ״ל, וְאָצְלוֹ הִתְקַיֵּם (איוב לז, ז): ״בְּיַד כָּל אָדָם יַחְתּוֹם לְדַעַת כָּל אַנְשֵׁי מַעֲשֵׂהוּ״ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ק״ם), וְעַל־יָדוֹ אֲנַחְנוּ זוֹכִים לָדַעַת מֵרַבֵּנוּ זַ״ל.

וְעַל־כֵּן נוֹהֲגִים אַנְשֵׁי־שְׁלוֹמֵנוּ לַעֲרֹךְ סְעֻדַּת הִלּוּלָא ׳בְּרֶב עָם הַדְרַת מֶלֶךְ׳ בְּלֵיל עֲשָׂרָה בְּטֵבֵת, וּלְדַבֵּר הַרְבֵּה מִגְּדֻלַּת רַבֵּנוּ זַ״ל וּמוֹהַרַנ״תְּ זַ״ל, וְנוֹהֲגִין אַנְשֵׁי־שְׁלוֹמֵנוּ בְּעֵת הַהִלּוּלָא לְקַבֵּל עַל עַצְמָם הִתְחַדְּשׁוּת גְּדוֹלָה בַּהֲפָצַת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, כָּל אֶחָד כְּפִי עִנְיָנוֹ, זֶה בַּהַדְפָּסָה וְזֶה בַּהֲפָצָה וְזֶה בִּתְמִיכָה כַּסְפִּית וְזֶה בִּתְמִיכָה מִלּוּלִית, כָּל אֶחָד כְּפִי כֹּחוֹ, וּכְמוֹ שֶׁצִּוָּה מוֹהַרַנ״תְּ

זַ״ל לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לִפְנֵי הִסְתַּלְקוּתוֹ: ״הָעוּבְדָא שֶׁלָּכֶם יִהְיֶה יְפוּצוּ מַעְיְנוֹתֶיךָ חוּצָה׳ – תִּהְיוּ חֲזָקִים עִם כֶּסֶף וְעִם רָצוֹן וְעִם טִרְחָא״; וְעַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ הַמְשָׁכָה וְקִיּוּם לְאוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל עַד הַיּוֹם הַזֶּה.

גַּם נוֹהֲגִין אַנְשֵׁי־שְׁלוֹמֵנוּ לְחַדֵּשׁ בְּעֲשָׂרָה בְּטֵבֵת אֶת קְבִיעוּתָם בְּלִמּוּד סִפְרֵי לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת בְּכָל יוֹם, כִּי עֲלֵיהֶם אָמַר מוֹהֲרַנ״תְּ זַ״ל שֶׁהֵם ״הַגַּן עֵדֶן שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ״ [וְדַעַם אַיינְבֶּערְשְׁטֶערְס גַּן עֵדֶן], וְכַיָּדוּעַ זֹאת לְכָל מִי שֶׁזָּכָה לְטָעֲם טַעַם מָתוֹק מִדְּבַשׁ וְנֹפֶת צוּפִים שֶׁיֵּשׁ בְּסִפְרֵי לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, אֲשֶׁרֵי הַזּוֹכֶה לַהֲגוֹת בָּהֶם בְּכָל יוֹם!

וְהַזְּמַן גַּם מְכְשָׁר מְאֹד לְהִתְחַדֵּשׁ וּלְהִתְחַזֵּק בַּאֲמִירַת תְּפִלּוֹת שֶׁבַּסֵּפֶר ״לִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת״ שֶׁכָּתַב מוֹהֲרַנ״תְּ זַ״ל, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל פָּקַד עָלָיו לַעֲשׂוֹת מִכָּל הַתּוֹרוֹת תְּפִלּוֹת, וּמִזֶּה הִתְחַבֵּר סֵפֶר ״לִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת״, וּכְשֶׁהִתְפַּרְסְמוּ הַתְּפִלּוֹת שָׁלוּ, אָמְרוּ לוֹ אַנְשֵׁי־שְׁלוֹמֵנוּ: אַתָּה רָאוּיִים לִהְיוֹת הַבַּעַל־תְּפִלָּה (שִׁבְחֵי הָאֲרִ״י־מַעֲשִׂיּוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, מַעֲשֶׂה י״ב), עָנָה וְאָמַר לָהֶם מוֹהֲרַנ״תְּ זַ״ל: **״הַבַּעַל־תְּפִלָּה הוּא רַבֵּנוּ זַ״ל, אוּלָם אִם גַּם אֲנִי מֵאַנְשֵׁי הַמֶּלֶךְ, אֲנִי הַמֵּלִיץ, כִּי**

אֲנִי יָכוֹל לְהַמְלִיץ וּלְלַמֵּד זְכוּת אֲפִלּוּ עַל אָדָם שֶׁעָבַר שְׁמוֹנָה־מֵאוֹת פְּעָמִים עַל כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ'... וְהַמִּלְצוֹת אֵלּוּ גְּנוּזוֹת בְּתוֹךְ סֵפֶר "לִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת" שֶׁלּוֹ, עַד שֶׁפַּעַם הִתְבַּטֵּא וְאָמַר שֶׁיֵּשׁ הַרְבֵּה אֲנָשִׁים שֶׁזָּכוּ כְּבָר לְגַן־עֵדֶן עַל־יְדֵי הַתְּפִלּוֹת שֶׁלּוֹ, וְגַם אָמַר: עַכְשָׁו, שֶׁיָּצְאוּ הַתְּפִלּוֹת שֶׁלּוֹ בָּעוֹלָם, עֲתִידִין לִתֵּן דִּין וְחֶשְׁבּוֹן כְּשֶׁהוֹלֵךְ יוֹם אֶחָד שֶׁאֵין אוֹמְרִים אוֹתָם; עַל־כֵּן אַשְׁרֵי הַמַּרְגִּיל עַצְמוֹ לְאוֹמְרָן, אֲפִלּוּ קְצָת בְּכָל יוֹם, כִּי עַל־יָדָן יִזְכֶּה לְכָל טוּב בָּזֶה וּבַבָּא לָנֶצַח.

ח.

דַּע לְךָ, אֲהוּבִי אָחִי הַיָּקָר, שֶׁבָּזֶה שֶׁרְמַז לָנוּ מוֹהַרְנַ"תְ זַ"ל שֶׁיֵּשׁ לוֹ קֶשֶׁר עִם עֶזְרָא הַסּוֹפֵר, גַּם מִזֶּה יוֹצֵא כַּמָּה לְמוּדִים נִפְלָאִים, כִּי הֵרֵי עֶזְרָא הַסּוֹפֵר תִּקֵּן עֲשָׂרָה תַּקָּנוֹת לְיִשְׂרָאֵל (בָּבָא קַמָּא פב:), הַכּוֹלְלִים תַּקָּנוֹת לְמַעַן לְמוּד הַתּוֹרָה וְטָהֳרָה וּטְבִילַת מִקְוֶה וּשְׁלוֹם־בַּיִת וַעֲשִׂיַּת צְדָקָה וְחֶסֶד, וּמוֹהַרְנַ"תְ זַ"ל חִזֵּק נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מְאֹד עַל כָּל דְּבָרִים אֵלּוּ בְּכֹחוֹ הַגָּדוֹל שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל, שֶׁהֲרֵי עֶזְרָא הַסּוֹפֵר כָּתַב סִפְרֵי־תּוֹרָה וְתִקֵּן שֶׁיִּהְיוּ קוֹרְאִים בַּתּוֹרָה בְּמִנְחָה בְּשַׁבָּת וּבְשֵׁנִי וּבַחֲמִישִׁי כְּדֵי שֶׁלֹּא יַעַבְרוּ שְׁלֹשָׁה יָמִים בְּלִי תּוֹרָה, וְזֶה הָיָה אֶחָד מִן הָעֲבוֹדוֹת הַגְּדוֹלוֹת שֶׁל מוֹהַרְנַ"תְ זַ"ל - לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת סֵדֶר־דֶּרֶךְ־הַלִּמּוּד שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל, שֶׁאֶפְשָׁר לְכָל אָדָם לַעֲבֹר וּלְטַיֵּל בְּכָל מְקוֹמוֹת הַתּוֹרָה פַּעַם

אַחַר פַּעַם, וּכְמוֹ שֶׁגִּלָּה וּפֵרַשׁ אֶת שִׂיחַת רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן עוֹ), וְזֶרַז אֶת אֲנָשָׁיו שֶׁלּוֹמְנוּ שֶׁיְּקַיְּמוּ זֹאת בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, וְיִלְמְדוּ אֲפִלּוּ בְּדֶרֶךְ גִּירְסָא וַאֲמִירָה בְּעָלְמָא, עַד שֶׁיִּזְכּוּ לְסַיֵּם אֶת כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ.

וְכָאן הַמָּקוֹם לְהַזְכִּיר זְכוּתוֹ הַגְּדוֹלָה שֶׁל מוֹהֲרַא״שׁ זי״ע שֶׁהִגִּיעַ לָעוֹלָם כְּתִשְׁעִים וְחָמֵשׁ שָׁנִים לְאַחַר הִסְתַּלְּקוּת מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, וְזָרַק אֶת שִׂכְלוֹ לְגַמְרֵי וּבִטֵּל עַצְמוֹ כָּל־כְּלוֹ אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל וְאֶל מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, וְלָקַח מְשִׁימָה קְדוֹשָׁה עַל שִׂכְמוֹ לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם כָּל הָעִצּוּת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל בִּכְלָל, וְסֵדֶר־דֶּרֶךְ־הַלִּמּוּד בִּפְרָט, וְהִדְפִּיס קוּנְטְרֵס ״סֵדֶר־דֶּרֶךְ־הַלִּמּוּד״ שֶׁבּוֹ פֵּרֵט וּפֵרֵשׁ אֶת שִׂיחַת רַבֵּנוּ זַ״ל בְּאֹפֶן פָּשׁוּט מְאֹד עַד שֶׁאֶפְשָׁר לְכָל אֶחָד לְהָבִין וּלְקַיֵּם אֶת זֶה, וּבְמֶשֶׁךְ הַשָּׁנִים הִדְפִּיס מִלֵּי־מִלְּיוֹנִים עוֹתָקִים וֶהֱפִיצָם עַל כָּל פְּנֵי תֵּבֵל, וְהִכֹּל בְּדַרְכּוֹ שֶׁל עֶזְרָא הַסּוֹפֵר וְרַבֵּנוּ זַ״ל וּמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, שֶׁדָּאֲגוּ לְנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא יֵלְכוּ שְׁלֹשָׁה יָמִים בְּלִי תּוֹרָה, וְיִהְיוּ תָּמִיד קְשׁוּרִים וּדְבֵקִים בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה.

גַּם תִּקֵּן עֶזְרָא הַסּוֹפֵר טְבִילָה לְבַעֲלֵי קְרִיין שֶׁיִּהְיוּ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים טְהוֹרִים בְּכָל עֵת, וְאַף־עַל־פִּי שֶׁאִיתָא בַּגְּמָרָא (בְּרָכוֹת כב.): ׳בַּטְּלוּהָ לְטְבִילוּתָא׳; זֶה הָיָה רַק מֵחֲמַת שֶׁלֹּא הָיָה רַב

הַצִּבּוּר יְכוֹלִין לַעֲמֹד בָּזֶה, אֲבָל כְּבָר כָּתַב הָרַב הַקָּדוֹשׁ הַבַּעַל "מָאוֹר וָשָׁמֶשׁ" (פָּרָשַׁת אֱמֹר): "וְהָיָה הָעוֹלָם שָׁמֵם עַד שֶׁבָּאוּ שְׁנֵי הַמְּאוֹרוֹת הַגְּדוֹלִים לָעוֹלָם הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ וְאַדְמוּ"ר הָרַב רַבֵּנוּ אֱלִימֶלֶךְ נִשְׁמָתָם בְּגַנְזֵי מְרוֹמִים, וְהֵם פָּתְחוּ שַׁעַר לַה' צַדִּיקִים יָבֹאוּ בוֹ שֶׁלֹּא יְהַרְהֵר אָדָם שׁוּם הִרְהוּר תּוֹרָה עַד שֶׁיִּטְבֹּל עַצְמוֹ לְקָרְיוֹ, שֶׁחַכְמֵי הַגְּמָרָא לֹא בִּטְלוּהוּ אֶלָּא מִפְּנֵי שֶׁאֵין רֹב הַצִּבּוּר יְכוֹלִין לַעֲמֹד בָּהּ, אֲבָל אוֹתָן הָאֲנָשִׁים הָרוֹצִים לְהַשִּׂיג גּוּפֵי הַתּוֹרָה וּמְצוּוֹת צְרִיכִין לִהְיוֹת נִזְהָר מְאֹד בִּטְבִילָה זוֹ", עַיֵּן שָׁם בִּדְבָרָיו הַקָּדוֹשִׁים.

וּבְדֶרֶךְ הַקָּדוֹשָׁה הַזֹּאת הָלַךְ מוֹהַרְנַ"תְ זַ"ל, וְהָיָה מַרְבֶּה לְדַבֵּר מִמַּעֲלַת טְבִילַת מִקְוֶה בְּכָל עֵת, וְאָמַר, שֶׁמִּי שֶׁיִּזְהֵר בִּטְבִילָה בְּכָל יוֹם, מֻבְטָח שֶׁיִּהְיֶה לוֹ תִּקָּוֶה לְתַקֵּן אֶת כָּל הֶעָבָר שֶׁלּוֹ וְלַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְאָמַר שֶׁמִּקְוֶה הוּא מִלְּשׁוֹן 'תִּקָּוֶה', וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִרְמְיָה יז, יג) "מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל ה'"; וְעָנָה וְאָמַר: הַבִּיטוּ וּרְאוּ רֶמֶז נִפְלָא עַל זֶה, כִּי הֲלֹא בְּעֶזְרָא, כְּשֶׁנּוֹדַע לוֹ שֶׁנִּכְשְׁלוּ בָּנָשִׁים נָכְרִיּוֹת, רַחֲמָנָא לִצְלָן, צָעַק מָרָה עַל זֶה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (עֶזְרָא ט, ו): "בֹּשְׁתִּי וְנִכְלַמְתִּי לְהָרִים אֱלֹקַי פָּנַי אֵלֶיךָ"; וְאַחַר־כָּךְ כְּתִיב (שָׁם י, ב): "וַיַּעַן שְׁכַנְיָה בֶן יְחִיאֵל וגו' אֲנַחְנוּ מָעַלְנוּ וגו' וְעַתָּה יֵשׁ מִקְוֶה לְיִשְׂרָאֵל עַל זֹאת"; וּפֵרוּשׁוֹ: יֵשׁ תִּקָּוֶה שֶׁיִּתְתַּקֵּן הַדָּבָר, וְאָמַר זֹאת בִּלְשׁוֹן "מִקְוֶה", רֶמֶז שֶׁהַתִּקּוּן תָּלוּי בִּטְבִילַת מִקְוֶה, כִּי אַף וְרַק שֶׁיִּהְיוּ נִזְהָרִים בִּטְבִילַת מִקְוֶה יֵשׁ תִּקָּוֶה

שֶׁיִּתְתַּקֵּן הַכֹּל ; הֲרֵי מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל חִזֵּק וְאִמֵּץ דִּבְרֵי עֶזְרָא הַסּוֹפֵר, וְאַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לִיזָּהֵר בְּטָבִילַת מִקְוֶה בְּכָל עֵת !

גַּם הָיָה תַּקָּנוֹת שֶׁל עֶזְרָא הַסּוֹפֵר לְמַעַן שְׁלוֹם־בַּיִת, וְגַם בְּדַרְכּוֹ זוֹ הָלַךְ מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל בְּמִסִּירַת נַפְשׁוֹ לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם־בַּיִת אֲמִתִּי בְּבָתֵּי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְגִלָּה וּפִרְסֵם שִׂיחַת רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן רסד) שֶׁהַזְּהִיר לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אֶת אִשְׁתּוֹ, כִּי אָמַר : הֲלֹא הַנָּשִׁים הֵם סוֹבְלִים צַעַר וְיִסּוּרִים גְּדוֹלִים מְאֹד מְאֹד מִיְּלָדֵיהֶם, צַעַר הָעִבּוּר וְהַלִּידָה וְהַגִּדּוּל, כַּאֲשֶׁר יָדוּעַ לַכֹּל עִנְיָם מַכְאוֹבָם וְצַעֲרָם וְיִסּוּרֵיהֶם בְּכַמָּה אֳפָנִים הַקָּשִׁים וּכְבֵדִים מְאֹד מְאֹד, עַל־כֵּן רָאוּי לְרַחֵם עֲלֵיהֶם, וּלְיַקְּרָם, וּלְכַבְּדָם ; וְכֵן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בָּבָא מְצִיעָא נט.) : ׳אוֹקִירוּ לְנְשֵׁיכוּ כִּי הֵיכִי דְּתִתְעַתְּרוּ׳ [תְּכַבְּדוּ נְשׁוֹתֵיכֶם כְּדֵי שֶׁתִּתְעַשְּׁרוּ] ; וְכֵן אָמְרוּ (יְבָמוֹת סג.) : ׳דַּיְינוּ שֶׁמְּגַדְּלוֹת אֶת בָּנֵינוּ וּמַצִּילוֹת אוֹתָנוּ מִן הַחֵטְא׳ ; וּפַעַם אָמַר מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל : ׳אִם הָיִיתִי רוֹצֶה לִכְאֹר וְלִכְתֹּב דִּבְרֵי הִתְחַזְּקוּת עַל מַה שֶּׁנַּעֲשֶׂה בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ, הָיִיתִי צָרִיךְ לְהַכְפִּיל אֶת חִבּוּרִי [הַיְנוּ סִפְרֵי לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת], וְלַעֲשׂוֹת עוֹד חִבּוּר גָּדוֹל כָּזֶה׳ ; כִּי הָיְתָה אֶצְלוֹ חֲשִׁיבוּת גְּדוֹלָה מְאֹד לְלַמֵּד עֵצוֹת וְהַדְרָכוֹת לְאַבְרָכִים בִּשְׁלוֹם־בַּיִת, וְאַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לִיזָּהֵר בְּשָׁלוֹם־בֵּיתוֹ תָּמִיד !

גַּם הָיְתָה תַּקָּנָה שֶׁל עֶזְרָא הַסּוֹפֵר לְמַעַן מִצְוַת צְדָקָה וְהַחְזָקַת

עֲנִיִּים, וּמוֹהַרַנ״תְ זַ״ל הָיָה הָעַמּוּד הַגָּדוֹל שֶׁל צְדָקָה וָחֶסֶד – לְזַכּוֹת אֶת הַבְּרִיּוֹת עִם לִמּוּדֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וּפֵרֵשׁ (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, בִּרְכוֹת הַשַּׁחַר, הֲלָכָה ה, אוֹת לו) אֶת הַפָּסוּק (תְּהִלִּים קיט, קמב): ״צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת״ – אֵיזוֹ צְדָקָה עוֹמֶדֶת לְעוֹלָם וְקַיֶּמֶת לָנֶצַח נְצָחִים? זוֹ הַצְּדָקָה שֶׁעוֹשִׂים לְמַעַן ׳תּוֹרָתְךָ אֱמֶת׳ – כְּשֶׁמְּגַלִּים וּמְפִיצִים אֶת הַתּוֹרוֹת וְהַלִּמּוּדִים שֶׁל הַצַּדִּיקֵי־אֱמֶת, הַמַּלְמִדִים לְכָל הַבְּרִיּוֹת אֵיךְ לְהַחֲזִיק מַעֲמָד בְּכָל אֲשֶׁר עוֹבֵר עֲלֵיהֶם בַּחַיִּים, וּכְשֶׁמְּפִיצִים לָהֶם סִפְרֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת הַמְּלֵאִים עֵצוֹת עַל כָּל פְּרָטֵי הַחַיִּים, זוֹ הַצְּדָקָה הֲכִי גְּדוֹלָה שֶׁאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ, וּצְדָקָה זֹאת עוֹמֶדֶת וְקַיֶּמֶת לָנֶצַח!

עַל־כֵּן, אֲהוּבֵי אָחִי הַיָּקָר, רְאֵה לְהִתְעוֹרֵר מֵאֹד מִיּוֹם עֲשָׂרָה בְּטֵבֵת עִם הִתְקָרְבוּת חֲדָשָׁה אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל וּמוֹהַרַנ״תְ זַ״ל וְאֶל הַצַּדִּיקִים הַמְּגַלִּים אֶת לִמּוּדָם הַטּוֹב בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, וְכָךְ יָאִיר עָלֶיךָ חֹדֶשׁ טֵבֵת בְּאוֹר נֶעֱרָב וּמָתוֹק מְאֹד וְיִהְיֶה לְךָ חֹדֶשׁ טֵבֵת מֵאִיר וְשָׂמֵחַ.

תַּם וְנִשְׁלַם שֶׁבַח לָאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם

תְּפִלָּה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה

מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ יהו"ה אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁזִּכִּיתָ אוֹתִי לְעוֹד חֹדֶשׁ טֵבֵת בִּימֵי חַיַּי, אָנָּא יהו"ה, זַכֵּנִי לְנַצֵּל כָּל חֹדֶשׁ טֵבֵת בְּקְדֻשָּׁה וְטָהֳרָה כָּרָאוּי, וּלְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמִי כָּל הַטּוֹבוֹת הַנִּפְלָאוֹת הַנִּמְשָׁכוֹת עַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּחֹדֶשׁ זֶה, כִּי טֵבֵת נִקְרָא עַל שֵׁם הַטֹּבַת הַמִּתְנַלּוֹת אָז, וְאָזְכֶּה לִשְׁמֹחַ מְאֹד מִתְּחִלַּת הַחֹדֶשׁ שָׂחֵל תָּמִיד בְּתוֹךְ יְמֵי חֲנֻכָּה הַקְּדוֹשִׁים, וּלְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמִי אוֹר הַגָּנוּז שֶׁל שִׁשֶּׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית הַמֵּאִיר בִּימֵי חֲנֻכָּה הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁעָלָיו נֶאֱמַר וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב, כִּי אֵין טוֹב כְּמוֹ הָאוֹר הַזֶּה, וְהוּא הָאוֹר שֶׁיִּתְנַלֶּה לְכָל הָעוֹלָם בִּבְיאַת מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, וּבִימֵי חֲנֻכָּה הָאוֹר מִתְנַלֶּה לִנְשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, עַל כֵּן בְּנוֹסָף לַהַלֵּל שֶׁל חֲנֻכָּה אוֹסִיף לְהַלֵּלְךָ עַל הַמַּתָּנָה שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ

טֵבֵת, שֶׁהוּא זְמַן שֶׁל הִתְחַדְּשׁוּת הַבְּרִיאָה וּזְמַן כַּפָּרָה לְכָל תּוֹלְדֹתָם, וְאָזְכֶּה לְקִנּוֹת בְּנַפְשִׁי הָאוֹר הַגָּדוֹל הַזֶּה שֶׁיְּלַוֶּה אוֹתִי כָּל הַשָּׁנָה כֻּלָּהּ.

אָנָּא יהו"ה! זַכֵּנִי לְהֵטִיב מַעֲשַׂי וּמִדּוֹתַי בְּחֹדֶשׁ טֵבֵת, וּלְנַקּוֹת וּלְהֵטִיב אֶת שִׁבְעַת הַנֵּרוֹת הַנִּמְצָאוֹת עַל פְּנֵי בְּנְקָיוֹן גָּדוֹל וּבַהֲטָבָה שְׁלֵמָה, כִּי חֹדֶשׁ טֵבֵת מְסֻגָּל מְאֹד לַהֲטָבַת הַנֵּרוֹת, וּכְבָר גִּלִּיתָ לָנוּ עַל יְדֵי צַדִּיקֶיךָ הָאֲמִתִּיִּים שֶׁכָּל אֶחָד נוֹשֵׂא עַל רֹאשׁוֹ מְנוֹרָה קְדוֹשָׁה וּטְהוֹרָה בַּת שִׁבְעָה נֵרוֹת, שֶׁהֵם שְׁנֵי עֵינָיו וּשְׁנֵי אָזְנָיו וּשְׁנֵי נִקְבֵי חָטְמוֹ וּפִיו, וְעָלָיו לְהֵיטִיב וּלְנַקּוֹת אוֹתָן תָּמִיד וּלְהַדְלִיק אוֹתָן עִם שֶׁמֶן חָדָשׁ כָּדוּשׁ וְטָהוֹר, וְדָבָר זֶה נוֹהֵג כָּל הַשָּׁנָה, וְכַמָּה בְּיוֹתֵר בִּימֵי חֲנֻכָּה הַקְּדוֹשִׁים שֶׁמַּדְלִיקִים אֶת הַמְּנוֹרָה גַּם בְּנַשְׁמִיוּת וּבְפַעַל מַמָּשׁ, כְּמוֹ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, שָׁאָז הוּא עֵת רָצוֹן גָּדוֹל מְאֹד לְהֵיטִיב וּלְהַדְלִיק הַנֵּרוֹת הַנִּמְצָאוֹת עַל הָרֹאשׁ, עַל כֵּן זַכֵּנִי רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, לָשֶׂבֶת מוּל הַנֵּרוֹת חֲנֻכָּה,

וּלְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה עַל קְדֻשַּׁת כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִשִּׁבְעַת נֵרוֹתַי, וְאֶתְפַּלֵּל עַל עֵינַי שֶׁאָזְכֶּה לְעֵינַיִם קְדוֹשׁוֹת וּטְהוֹרוֹת, לְהַעֲצִים עֵינַי מֵרְאוֹת בְּרָע, וְלִרְאוֹת אֱלֹקוּתְךָ מִכָּל פְּרָטֵי הַבְּרִיאָה, וְכֵן אַקַדֵּשׁ אֶת אָזְנַי וְאֶסְתֹּם אוֹתָם מִלִּשְׁמֹעַ קוֹלוֹת פְּגוּמִים, וְרַק אֶשְׁמַע אֶת קוֹלְךָ הַקּוֹרֵא וּמַכְרִיז מִכָּל פְּרָטֵי הַבְּרִיאָה, וְכֵן אַקַדֵּשׁ אֶת חָטְמִי וְאֶעֱצֹר אֶת אַפִּי מִכָּל מִינֵי כַּעַס וּקְפִידוֹת, וְאָרִיחַ רֵיחַ אֱלֹקוּתְךָ הַמְנַשֵּׁב בְּכָל רוּחוֹת הָעוֹלָם, וְכֵן אַקַדֵּשׁ אֶת פִּי וְלֹא אֲדַבֵּר שׁוּם דִּבּוּר פְּגוּם חַס וְשָׁלוֹם, רַק יְמַלֵּא פִּי תְּהִלָּתֶךָ וְתָמִיד אֲהַלֵּל וַאֲשַׁבֵּחַ לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְכָךְ אֶזְכֶּה לִמְנוֹרָה קְדוֹשָׁה וּטְהוֹרָה שֶׁתָּאִיר עָלַי שֶׁפַע אֱלֹקִי, עַד שֶׁאֶזְכֶּה לְהִכָּלֵל בְּךָ יִתְבָּרַךְ לְנֶמְרֵי.

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! זַכֵּנִי לְשַׁמֵּחַ בְּיוֹתֵר בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ טֵבֵת שֶׁהוּא תָּמִיד בִּימֵי חֲנֻכָּה הַקְּדוֹשִׁים, וְאֶזְכֶּה הֵיטֵב שֶׁהַיְוָנִים יִמַּח שְׁמָם רָצוּ לְבַטֵּל מִנִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְוַת רֹאשׁ חֹדֶשׁ, שֶׁבּוֹ מָנַח

כָּל הַסּוֹד שֶׁל אֱמוּנַת חֲכָמִים, כִּי קִדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ נִמְסַר בְּיַד חֲכָמִים לְבַד, וּכְפִי שֶׁהֵם קוֹבְעִים אֶת הַחֹדֶשׁ כֵּן נִקְבָּעִים כָּל מוֹעֲדֵי וּזְמַנֵּי הַשָּׁנָה, עַד שֶׁכָּל טֶבַע הַבְּרִיאָה מִשְׁתַּנֶּה כְּפִי הוֹרָאָתָם, וְלָכֵן חָרָה לְיָיִן בְּיוֹתֵר עַל מִצְוַת רֹאשׁ חֹדֶשׁ, כִּי כָּל עִקָּר מִלְחַמְתָּם נֶגֶד אֱמוּנַת חֲכָמִים וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, וְהֵם תּוֹלִים הַכֹּל בְּטֶבַע מִקְרֶה וּמַזָּל, אֲבָל הַצַּדִּיקִים שֶׁבַּדּוֹר, מַתְיָהוּ וּבָנָיו, לָחֲמוּ נֶגְדָּם בְּכוֹחַ גָּדוֹל, וְצָעֲקוּ "מִי כָמוֹךָ בָּאֵלִים ה'", וְהֶרְאוּ שֶׁאֵין שׁוּם טֶבַע מִקְרֶה וּמַזָּל כְּלָל, וְהַכֹּל תָּלוּי בִּרְצוֹנְךָ הַפָּשׁוּט לְבַד, וְעַל כֵּן נִמְסְרוּ רַבִּים בְּיַד מְעַטִּים וּטְמֵאִים בְּיַד טְהוֹרִים וּרְשָׁעִים בְּיַד צַדִּיקִים, וְזָכִינוּ לַנֵּס הַגָּדוֹל שֶׁל חֲנֻכָּה, עַל כֵּן זַכֵּנִי לִזְכֹּר כָּל זֹאת בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ טֵבֵת, וְאֶתֵּן תּוֹדָה וְהוֹדָיָה לִשְׁמְךָ עַל שֶׁזִּכִּינוּ לְמִצְוַת רֹאשׁ חֹדֶשׁ שֶׁהוּא הַיְסוֹד שֶׁל אֱמוּנַת חֲכָמִים, וְאֶשְׂמַח בְּיוֹתֵר עִם מַתָּנָה יְקָרָה זֹאת.

גַּם אֶשְׂמַח עִם מִדַּת הַהִתְחַדְּשׁוּת הַמְּאִירָה בְּרֹאשׁ

חֹדֶשׁ, כִּי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים נִתְּנוּ לְעַם יִשְׂרָאֵל כְּדֵי שֶׁיִּתְחַדְּשׁוּ בְּכָל פַּעַם מֵחָדָשׁ, וּכְמוֹ הַלְּבָנָה שֶׁנּוֹלֶדֶת כָּל פַּעַם מֵחָדָשׁ, כִּי מִדַּת הַהִתְחַדְּשׁוּת הִיא יְסוֹד מוּסָד בַּהִתְקָרְבוּת אֵלֶיךָ, שֶׁאָסוּר לְהִתְבַּלְבֵּל עִם הֶעָבָר, רַק לְהַתְחִיל מֵרֵגַע זֶה מַמָּשׁ, וְגַם נְקֻדָּה זוֹ שֶׁל הִתְחַדְּשׁוּת הַמְּאִירָה בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ רָצוּ הַיְוָנִים לְבַטֵּל, וּלְהַשְׁלִיךְ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְתוֹךְ זְקֻנָה וְהִתְיַשְּׁנוּת וּלְקָרֵר אוֹתָם מֵעֲבוֹדָתָם, כִּי אִם הַכֹּל תָּלוּי בְּטֶבַע מִקְרֶה וּמַזָּל – מַה שַּׁיָּךְ לְהִתְחַדֵּשׁ, אֲבָל הַצַּדִּיקִים שֶׁבַּדּוֹר לָחֲמוּ נֶגְדָּם וּבִטְּלוּ אוֹתָם, וְזָכִינוּ לְגֶם הַגָּדוֹל שֶׁל חֲנֻכָּה וְהָאָרָה חֲדָשָׁה בְּמִדַּת הַהִתְחַדְּשׁוּת, עַל כֵּן אָזְכֹּר כָּל זֹאת בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ טֵבֵת וְאֶתֵּן הַלֵּל וְהוֹדָיָה לִשְׁמֶךָ עַל הַמִּדָּה הַיְקָרָה שֶׁל הִתְחַדְּשׁוּת.

[וּבְפָרָט בְּשֶׁרֹאשׁ חֹדֶשׁ טֵבֵת חָל בְּשַׁבָּת, אֲזֻכָּה לְהַרְבּוֹת הַשִּׂמְחָה בְּצוּרָה בְּפוּלָה וּמְכֻפֶּלֶת, כִּי אָז מִתְאַחֲדִים שְׁלֹשָׁה קְדֻשּׁוֹת בְּיַחַד – קְדֻשַּׁת שַׁבָּת

וְרֹאשׁ חֹדֶשׁ וַחֲנֻכָּה, וּמוֹצִיאִים שִׁלְשָׁה סִפְרֵי תוֹרָה מִן הַהֵיכָל כְּדֵי לְהַרְאוֹת עַל גֹּדֶל הַקְּדֻשָּׁה הַמִּתְגַּלָּה אָז, וַאֲנַצֵּל אֶת כָּל הַשַּׁבָּת בִּלְמוּד הַתּוֹרָה וּבַעֲבוֹדַת הַתְּפִלָּה, וְאֶזְכֹּר הֵיטֵב אֶת דִּבְרֵי הַצַּדִּיקִים (סִפְרֵי הַמִּדּוֹת, אוֹת תְּפִלָּה, סִימָן מח) שֶׁבְּיוֹתֵר מְסֻגָּל לְהַעֲלוֹת אֶת הַתְּפִלָּה בְּשַׁבָּת וְרֹאשׁ חֹדֶשׁ, וְכֵן אָמְרוּ (שָׁם, אוֹת לְמוּדוֹ סִימָן סה) שֶׁעַל יְדֵי לִמּוּד הַתּוֹרָה בְּשַׁבָּת וְרֹאשׁ חֹדֶשׁ מַעֲצִירִים אֶת רוּחַ הַטֻּמְאָה, וְעַל יְדֵי זֶה אֶזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמִי הָאָרָה גְּדוֹלָה מֵעֵין עוֹלָם הַבָּא מַמָּשׁ].

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! זַכֵּנִי לַעֲסֹק בְּהַרְבֵּה שִׁיר וְשֶׁבַח אֵלֶיךָ בְּכָל חֹדֶשׁ טֵבֵת בִּכְלָל, וּבִימֵי חֲנֻכָּה הַקְּדוֹשִׁים בִּפְרָט, וְאָעוֹרֲרָה עוֹד נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְהִתְחַבֵּר אִתִּי לְהוֹדוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל, כִּי צְרוּפִי שֵׁם הַוָּיָ"ה הַמֵּאִיר בְּחֹדֶשׁ טֵבֵת הוּא הִיהִ"וִ, וְיוֹצֵא מִסּוֹפֵי תֵּבוֹת הַפָּסוּק (תְּהִלִּים לד ד) גַּדְּלוּ לַה' אִתִּי וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו, כִּי זוֹ הָיְתָה בַּקָּשַׁת דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם שֶׁכָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל יִצְטָרְפוּ אִתּוֹ לְסַפֵּר

גְּדֻלַּת ה׳ וּלְרוֹמֵם שְׁמוֹ בְּיַחַד, וְעַל כֵּן בְּיָמִים קְדוֹשִׁים אֵלּוּ לֹא אַחֲזִיק טוֹבָה לְנַפְשִׁי לְבַד אֶלָּא אֶעְוֹרֵר אֶת כֻּלָּם לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְכֻלָּנוּ בְּיַחַד תָּמִיד נְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ וּנְהַלֵּל לְשֵׁם תִּפְאַרְתֶּךָ.

אָנָּא יהו״ה! זַכֵּנִי לְקַיֵּם כָּל מִצְוֹות חֲנֻכָּה בְּאַהֲבָה וּבְשִׂמְחָה גְּדוֹלָה וּלְהַגִּיעַ בָּרִיא וְשָׁלֵם לַיּוֹם אַחֲרוֹן שֶׁל חֲנֻכָּה שֶׁהוּא ״זֹאת חֲנֻכָּה״, וְאֶזְכֹּר שֶׁבְּיוֹם ״זֹאת חֲנֻכָּה״ נִגְמָרִים וְנִשְׁלָמִים כָּל הַתִּקּוּנִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל הַיָּמִים הַנּוֹרָאִים שֶׁהִתְחַלְנוּ מִיּמֵי אֱלוּל וִימֵי תִּשְׁרֵי, וְעָכְשָׁו כֻּלָּם עוֹלִים לְרַחֲמִים וּלְרָצוֹן לְפָנֶיךָ כְּפֶּא כְּבוֹדֶךָ, וְאַרְכֵּה מְאֹד בְּתוֹדָה וְהוֹדָאָה אֵלֶיךָ, כִּי זֹא״ת הִוא רֹאשִׁי תֵּבוֹת אָזְבַּח זֶבַח תּוֹדָה, וְאֶתְפַּלֵּל הַרְבֵּה שֶׁיִּמְתְּקוּ כָּל הַדִּינִים מֵעָלַי וּמֵעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְאִם נִשְׁאֲרָה אֵיזוֹ פִּתְקָא לֹא טוֹבָה חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁתִּקָּרַע לְגַמְרֵי וְלֹא תֵּעָשֶׂה שׁוּם רֹשֶׁם כְּלָל, וְכָל הַקְּלָלוֹת יִתְהַפְּכוּ לִבְרָכוֹת, וְיִתְקַיֵּם בָּנוּ: וְ״זֹאת״ הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בֵּרַךְ מֹשֶׁה אִישׁ

הָאֱלֹהִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי מוֹתוֹ; וְנִזְכֶּה לְהִתְדַּבֵּק בַּשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה וּבְאוֹר הָאֱמוּנָה הַנִּקְרֵאת "זֹאת", וְנִהְיֶה בְּטוּחִים שֶׁבְּזְכוּת זֶה נִוָּשַׁע בְּכָל הַיְשׁוּעוֹת, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים כז ג): בְּ"זֹאת" אֲנִי בוֹטֵחַ; וְנִזְכֶּה לָבוֹא וּלְהִכָּנֵס לְתוֹךְ כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת הָעֶלְיוֹנוֹת, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (וַיִּקְרָא טז, ג): בְּ"זֹאת" יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ; וְיָאִיר אָצְלֵנוּ אוֹר הַשְּׁכִינָה תָּמִיד.

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! זַכֵּנִי לִקְרֹא בְּיוֹם "זֹאת חֲנֻכָּה" הַשְׁלָמַת כָּל פָּרָשַׁת הַנְּשִׂיאִים, וְאֶזְכֹּר שֶׁהוּא עֵת רָצוֹן גָּדוֹל מְאֹד בַּשָּׁמַיִם לִפְעֹל יְשׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת בְּעִנְיַן מְצִיאַת הַזִּוּוּג וּשְׁלוֹם בַּיִת אֲמִתִּי, וּכְמוֹ שֶׁגִּלּוּ לָנוּ הַצַּדִּיקִים (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת חֲתוּן, סִימָן ו), שֶׁמִּי שֶׁקָּשֶׁה לוֹ לִמְצֹא זִוּוּגוֹ יַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לִקְרוֹת בְּקָרְבָּנוֹת הַנְּשִׂיאִים; וַהֲרֵי בְּיוֹם זֶה מַשְׁלִימִים כָּל הַקְּרִיאָה הַזֹּאת, וְאֶתְפַּלֵּל לְפָנֶיךָ בְּכָל לֵב: "הוֹצִיאָה מִמַּסְגֵּר נַפְשִׁי לְהוֹדוֹת אֶת שְׁמֶךָ (תְּהִלִּים קמב, ח) – רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הוֹצִיאֵנִי מֵהַכְּלָא וּבֵית הָאֲסוּרִים שֶׁאֲנִי

אָסוּר בּוֹ וְזַכֵּנִי לִמְצֹא אֶת בַּת זוּגִי וְלִחְיוֹת עִמָּהּ בְּאַהֲבָה וְאַחְוָה שָׁלוֹם וְרֵעוּת, כְּדֵי שֶׁאוּכַל לְהוֹדוֹת אֶת שִׁמְךָ נֶצַח סֶלָה וָעֶד"!

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! זַכֵּנִי לְקַיֵּם מִנְהַג יִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים בְּיוֹם "זֹאת חֲנֻכָּה", וְלִשְׂרֹף הַשָּׁמֶן וְהַפְּתִילוֹת שֶׁנִּשְׁאֲרוּ מֵהַדְלָקַת נֵרוֹת חֲנֻכָּה, וַאֲכַוֵּן בָּזֶה לִשְׂרֹף כָּל הַקְּלִפּוֹת וְכָל זֶכֶר מֵאֵיזוֹ פִּתְקָא לֹא טוֹבָה שֶׁאוּלַי נִשְׁאֲרָה, וּמִכָּל הַמִּצְוֹוֹת שֶׁזָּכִינוּ לְקַיֵּם בִּימֵי חֲנֻכָּה הַקְּדוֹשִׁים תַּעֲשֶׂה מְדוּרָה גְּדוֹלָה וְשַׁלְהֶבֶת קְדוֹשָׁה שֶׁתָּאִיר לָנוּ לְכָל הַשָּׁנָה כֻּלָּהּ.

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! זַכֵּנִי לְקַיֵּם אֶת כָּל אֲשֶׁר כָּתוּב בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ בְּנוֹגֵעַ לְיוֹם עֲשָׂרָה בְּטֵבֵת, שֶׁהוּא יוֹם צוֹם שֶׁמִּתְעַנִּים בּוֹ עַל חָרְבַּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְעַל הַדְּבָרִים הַקָּשִׁים שֶׁאֵרְעוּ לַאֲבוֹתֵינוּ בּוֹ, כִּי אָז גָּזְרָה מַלְכוּת יָוָן שֶׁיִּכְתְּבוּ אֶת הַתּוֹרָה יְוָנִית, וּמֵת עֶזְרָא הַסּוֹפֵר, וְכַמַּךְ נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל עַל יְרוּשָׁלַיִם, וְהֻבְקְעָה הָעִיר, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְחֶזְקֵאל כד ב):

"בֶּן אָדָם כְּתָב לְךָ אֶת שֵׁם הַיּוֹם אֶת עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה סָמַךְ מֶלֶךְ בָּבֶל אֶל יְרוּשָׁלַם בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה"; וְעַל כֵּן אֲנַיִם אֶת כָּל הַכָּתוּב בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ עַל יוֹם זֶה, וְאַגִּיד פְּלִיחוֹת וְאָבִינוּ מַלְכֵּנוּ וּקְרִיאַת וַיְחַל, וְאָאֲמִין שֶׁעַל יְדֵי הַצּוֹם וְהַתְּפִלּוֹת יִהְיוּ נִמְתָּקִים כָּל הַדִּינִים וְיִתְהַפְּכוּ לַחֲסָדִים וְרַחֲמִים גְּמוּרִים, וּבְקָרוֹב יָבוֹא מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ וְיִהְיֶה צוֹם הָעֲשִׂירִי לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה.

אָנָּא ה'! זַכֵּנִי לְהִתְעוֹרֵר מֵאֹד מִיּוֹם עֲשָׂרָה בְּטֵבֵת לְחַדֵּשׁ הִתְקָרְבוּתִי אֶל רַבֵּנוּ זַ"ל וְאֶל תַּלְמִידָיו הַקְּדוֹשִׁים שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר, כִּי בְּיוֹם עֲשָׂרָה בְּטֵבֵת הַהִלּוּלָא קַדִּישָׁא שֶׁל מוֹרֵנוּ הָרַב רַבִּי נָתָן מִבְּרֶסְלֶב זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, שֶׁהוּא הַתַּלְמִיד הָאֲמִתִּי וְהַנֶּאֱמָן שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל שֶׁמָּסַר נַפְשׁוֹ לְגַלּוֹת וּלְפַרְסֵם לְמוּדֵי רַבֵּנוּ זַ"ל בְּכָל הָעוֹלָם עַד הַדּוֹר הַזֶּה, וְעוֹד מִתְּחִלַּת הִתְקָרְבוּתוֹ לְרַבֵּנוּ זַ"ל זָרַק אֶת שִׂכְלוֹ לְנַמְרֵי, וְקִבֵּל דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל עַל כָּל אֲשֶׁר יֹאמַר כִּי הוּא זֶה, וְהִשְׁלִיךְ אֶת נַפְשׁוֹ מִנֶּגֶד לְגַלּוֹת וּלְפַרְסֵם לְמוּדֵי רַבֵּנוּ

זַ"ל, וְסָבַל רְדִיפוֹת וּבְזָיוֹנוֹת עֲצוּמוֹת בְּלִי שִׁעוּר, אֲבָל לֹא הִסְתַּבֵּל עַל שׁוּם דָּבָר כְּלָל, וְהִמְשִׁיךְ בְּדַרְכּוֹ עַד יוֹם הִסְתַּלְקוּתוֹ. עַל כֵּן זַכֵּנִי, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, לִלְמֹד מִדָּרָכָיו הַקְּדוֹשִׁים, עַד שֶׁגַּם אֲנִכִי הָאֶבְיוֹן אֶזְרֹק אֶת שִׂבְלִי לַגְּמֵרִי וַאֲצַיֵּת לְכָל דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל בְּתָמִימוּת וּפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה וְלֹא אַטֶּה מֵהֶם יָמִין וּשְׂמֹאל, וַאֲחַפֵּשׂ וַאֲבַקֵּשׁ אַחַר תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ זַ"ל הָאֲמִתִּיִּים שֶׁבַּדּוֹר שֶׁקִּבְּלוּ לְמוּדֵי רַבֵּנוּ זַ"ל וְרַבִּי נָתָן זַ"ל בֶּאֱמֶת בְּלִי פְּשָׁרוֹת וּבְלִי סְלוּפִים, וְאָזְכֶּה לְהִתְקָרֵב אֲלֵיהֶם וּלְבַטֵּל אֶת דַּעְתִּי מִלְּפָנֵיהֶם, וְאָזְכֶּה גַּם לָלֶכֶת בְּדַרְכֵי רַבִּי נָתָן זַ"ל לְגַלּוֹת אוֹר רַבֵּנוּ זַ"ל בָּעוֹלָם בְּכָל דֶּרֶךְ שֶׁהוּא – אִם לְהַדְפִּיס סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל, אִם לַהֲפִיצָם, אִם לִתְמֹךְ בְּכֶסֶף לַמַּדְפִּיסִים וְלַמְּפִיצִים, אִם לִתְמֹךְ בְּעִידּוּד וּבְרָצוֹן, הַכֹּל אֶעֱשֶׂה לְמַעַן יִתְפַּרְסְמוּ לְמוּדֵי רַבֵּנוּ זַ"ל בָּעוֹלָם, שֶׁבְּזֶה תָּלוּי קֵרוּב הַגְּאֻלָּה.

אָנָּא ה'! זַכֵּנִי לְהָבִין מֵרָחוֹק שֶׁהַדְפָּסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ

זַ"ל, כְּפִי שֶׁהֵאִיר בָּנוּ רַבִּי נָתָן זַ"ל, זֶה הַתִּקּוּן לְכָל הַדְּבָרִים הַקָּשִׁים שֶׁאֵרְעוּ לַאֲבוֹתֵינוּ בַּעֲשָׂרָה בְּטֵבֵת, כִּי כְּתִיבַת הַתּוֹרָה בְּיוָנִית הוּא עִנְיַן הַדְּפָסַת וַהֲפָצַת סִפְרֵי פְּסוּל שֶׁל מִינוּת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת וּשְׁאָר סִפְרֵי זֶבֶל וְשִׁקּוּץ רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְהַדְּפָסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל הוּא הַתִּקּוּן לְכָל זֶה, כִּי אָדָם שֶׁמּוֹצֵא אֵיזֶה סֵפֶר מִסִּפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל אוֹ אֵיזֶה קוּנְטְרֵס וּמִכְתָּב – זֶה יָכוֹל לַהֲפֹךְ כָּל הַחַיִּים שֶׁלּוֹ וּלְהַחֲזִירוֹ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְעַל כֵּן אַף עַל פִּי שֶׁנִּסְתַּלֵּק עֶזְרָא הַסּוֹפֵר, שֶׁהוּא הַצַּדִּיק שֶׁכָּתַב סִפְרֵי תּוֹרָה וְהֶפִיצָם בְּדוֹרוֹ, וְכֵן הִסְתַּלֵּק רַבִּי נָתָן זַ"ל שֶׁהוּא הָיָה בְּדֶרֶגְמַת עֶזְרָא הַסּוֹפֵר, שֶׁכָּתַב אֶת כָּל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל וְהֶפִיצָם בָּעוֹלָם, אַף עַל פִּי כֵן הִשְׁאִירוּ תִּקְוָה לְכָל הַבְּרִיּוֹת לְמִצֹּא סְפָרִים אֵלּוּ וּלְקַבֵּל דַּעַת הָאֱמֶת וְלַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, שֶׁזֹּהוּ גּוּפָא עִנְיַן בִּנְיַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְתִקּוּן הַחֻרְבָּן, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת לג): כָּל אָדָם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ דֵּעָה כְּאִלּוּ נִבְנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּיָמָיו.

וְזַכֵּנִי מִיּוֹם עֲשָׂרָה בְּטֵבֵת לְחַדֵּשׁ שֶׁקִּדַּתִּי בִּלְמוּד סִפְרֵי רַבִּי נָתָן זַ"ל שֶׁהֵם הֲלָקוּטֵי הֲלָכוֹת, כִּי שׁוֹרֶה בָּהֶם אוֹר גָּדוֹל וְנֶעֱרָב מְאֹד, וְרַבִּי נָתָן קָרָא אוֹתָם "הַגַּן עֵדֶן שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ", עַל כֵּן אֶרְאֶה לִלְמֹד בָּהֶם אֵיזֶה שִׁעוּר בְּכָל יוֹם, וְכֵן אַגִּיד תְּפִלּוֹת מִסֵּפֶר "לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת" שֶׁחִבֵּר רַבִּי נָתָן בְּכָל יוֹם, כִּי הֵם תְּפִלּוֹת מִשַּׁעַר הַנּוּ"ן שֶׁל הַקְּדֻשָּׁה, וְהֵם בַּקָּשׁוֹת וְתַחֲנוֹת לִזְכּוֹת לְקַיֵּם כָּל דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל הַכְּתוּבִים בְּסֵפֶר לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, וּכְבָר הֵעִיד רַבִּי נָתָן זַ"ל שֶׁיֵּשׁ הַרְבֵּה אֲנָשִׁים שֶׁכְּבָר זָכוּ לָגַן עֵדֶן עַל יְדֵי הַתְּפִלּוֹת שֶׁלּוֹ.

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! זַכֵּנִי מִיּוֹם עֲשָׂרָה בְּטֵבֵת לְהִתְחַזֵּק בְּקִיּוּם הַתַּקָּנוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁתִּקֵּן עֶזְרָא הַסּוֹפֵר לְיִשְׂרָאֵל, וְגַם רַבִּי נָתָן זַ"ל הָיָה דַּרְכּוֹ לְעוֹרֵר אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ עַל קִיּוּמָם, וְאֶחָד מֵהֶם הוּא עִנְיַן טְבִילַת מִקְוֶה בְּכָל עֵת, הַנִּקְרָא "טְבִילַת עֶזְרָא",

וְאָזְכֶה לִזָּהֵר בִּטְבִילַת מִקְוֶה בְּכָל יוֹם, וְאָזְכֹּר הֵיטֵב דִּבְרֵי רַבִּי נָתָן שֶׁמִּקְוֶה הוּא מִלְּשׁוֹן תִּקְוֶה, וּמִי שֶׁזָּהִיר בִּטְבִילַת מִקְוֶה בְּכָל יוֹם יֵשׁ לוֹ תִּקְוָה לְתַקֵּן אֶת הַכֹּל וְלִזְכּוֹת לִתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, עַל כֵּן זַכֵּנִי לִטְבֹּל בְּמִקְוֶה בְּכָל יוֹם.

גַּם מִתַּקָּנַת עֶזְרָא הַסּוֹפֵר הָיָה לִזְכּוֹת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל עִם לִמּוּד הַתּוֹרָה, וְתִקֵּן לִקְרֹא בַּתּוֹרָה בְּשַׁבָּת בְּמִנְחָה וּבְשֵׁנִי וּבַחֲמִישִׁי, כְּדֵי שֶׁלֹּא יַעַבְרוּ שְׁלֹשָׁה יָמִים בְּלִי תּוֹרָה, עַל כֵּן אֶתְחַזֵּק מְאֹד בִּשְׁקִידָתִי בַּתּוֹרָה, וְאָזְכֶה לִלְמֹד בְּכָל יוֹם חֹק וְלֹא יַעֲבֹר, שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם מִפָּרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ, וְכֵךְ אָזְכֶה לְהַשְׁלִים פָּרָשִׁיּוֹתַי עִם הַצִּבּוּר שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם בְּכָל שָׁבוּעַ, וְכֵן אֶתְחַזֵּק מְאֹד בִּלְמוּד שְׁעוּרֵי תוֹרָה כְּסִדְרָן בְּכָל מְקוֹמוֹת הַתּוֹרָה, וּכְפִי שֶׁהוֹרָה לָנוּ רַבִּי נָתָן זַ"ל מִפִּי רַבֵּנוּ זַ"ל, וּכְפִי שֶׁזָּכִינוּ לְקַבֵּל קוּנְטְרֵס "סֵדֶר דֶּרֶךְ הַלִּמּוּד" מִמּוֹהֲרַ"ש זַ"ל, שֶׁהוּא דֶּרֶךְ כָּל וְנֶעִים לְכָל אֶחָד לִזְכּוֹת לְמַיֵּל בְּכָל הַתּוֹרָה

כֻּלָּהּ פְּשׁוּטוֹ כְּמַשְׁמָעוֹ, וַאֲחַדֵּשׁ אֶת הִתְחַיְּבוּתִי לְלִמּוּד הַתּוֹרָה מֵהַיּוֹם הַזֶּה, וְאָזְכֶּה לִהְיוֹת קָשׁוּר וְדָבוּק בַּתּוֹרָה תָּמִיד.

גַּם הָיוּ מִתַּקָּנוֹת עֶזְרָא הַסּוֹפֵר לְמַעַן שְׁלוֹם בַּיִת וּלְמַעַן מִצְוַת צְדָקָה, וְגַם בְּאַלָּה זַכֵּנִי לְזָהֵר מְאֹד, שֶׁאֶעֱשֶׂה הַכֹּל לְמַעַן יִהְיֶה שָׁלוֹם אֶמְתִּי בְּבֵיתִי תָּמִיד, וּכְמוֹ שֶׁצִּוָּה אוֹתָנוּ רַבִּי נָתָן זַ"ל מִפִּי רַבֵּנוּ זַ"ל לְזָהֵר מְאֹד בִּכְבוֹד הָאִשָּׁה, וּלְכַבְּדָהּ וּלְיַקְּרָהּ תָּמִיד, וְגַם אֶזְכֶּה לַעֲסֹק הַרְבֵּה בִּצְדָקָה וָחֶסֶד, וּלְזַכּוֹת אֶת כָּל הָעוֹלָם עִם סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל, שֶׁזֶּה הָיָה עִקַּר עִסְקוֹ שֶׁל רַבִּי נָתָן כָּל יְמֵי חַיָּיו, וְכָךְ יִהְיֶה לִי חֵלֶק בְּקֵרוּב הַגְּאֻלָּה, שֶׁבּוֹא יָבוֹא מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ בְּקָרוֹב וְיִגְאָלֵנוּ גְּאֻלַּת עוֹלָם וְיִמָּלֵא כָּל הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת ה' כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים, יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יהו"ה צוּרִי וְגוֹאֲלִי.